

**UNIVERZITA
JANA ÁMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

bakalářské kombinované studium
2011 - 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Michaela Kratinová

**Role a význam ženy v islámu
zprostředkovaný médii v arabských zemích**

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Libor Svoboda Ph.D.

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined Studies

2011 - 2014

BACHELOR THESIS

Michaela Kratinová

**Role and importance of women in Islam,
mediated by the media in the Arab countries**

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Mgr. Libor Svoboda Ph. D

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 9. 2. 2014

Michaela Kratinová

Anotace

Bakalářská práce se zabývá pohledem na situaci ženy v médiích ve vybraných zemích Arabského poloostrova. Věnuje se problematice islámu a rozebírá postavení ženy v něm. Teorie se zaměřuje na situaci médií v arabském světě. Dále uvádí údaje o jednotlivých místních časopisech určených pro ženy. Cílem práce je popsat, jakou úlohu hrají ženy v arabských médiích a jak jsou těmito média prezentována. Je zde zvýrazněn vztah mezi náboženstvím a každodenním životem, který je jím do velké míry ovlivněn.

Klíčová slova

Arabský poloostrov, islám, korán, média, muslimové, náboženství, šaría, žena.

Anotation

The bachelor thesis describes the situation of women in the media in selected countries of Arabian Peninsula. It deals with the issue of Islam and discusses the position of women in it. The theory focuses on the situation of the media in the Arab world. It also states the names of local magazines designed for women. The aim is to describe the role of women in the Arab media and the way how women are presented in the media . It covers the relationship between religion and everyday life.

Keywords

Arabian Peninsula, Islam, koran, media, muslim, religion, sharia, woman.

OBSAH

Úvod.....	8
1. Historie Islámu a jeho vývoj	11
1.1 Korán	12
Sunnité a šiíté	13
Prorok Muhammad a vznik islámu na území Arabského poloostrova.....	13
2. Postavení ženy v islámské tradici.....	15
2.1 Polygynie	17
2.2 Odívání	18
3. Země Arabského poolostrova a postavení ženy v nich	20
3.1 Saudská Arábie	21
3.2 Kuvajt	23
3.3 Katar	24
3.4 Spojené arabské emiráty	26
4. Média v arabském světě	28
5. Magazíny pro ženy v jednotlivých zemích.....	30
5.1 Magazíny pro ženy v Saudské arábii	30
5.2 Magazíny pro ženy v Kuvajtu.....	32
5.3 Magazíny pro ženy v Kataru.....	33
5.4 Magazíny pro ženy v Spojených arabských emirátech	34
6. Působení ženy v médiích a vliv na veřejné mínění	36
7. Situace v médiích a zobrazení ženské role	39
7.1 Saudská Arábie	39
7.2 Kuvajt	41
7.3 Katar	43
7.4 Spojené arabské emiráty	44
8. Závěr.....	46
9. Slovníček- základní pojmy	48
10. Seznam použitých zdrojů	49
10.1.1 Knižní zdroje.....	49
10.1.2 Internetové zdroje.....	49

11. Seznam obrázků	I
12. Seznam příloh	II
13. Přílohy	II
12.1.1 Příloha č. 1	III
12.1.2 Příloha č. 2	III
12.1.3 Příloha č. 3	III
12.1.4 Příloha č. 4	IVV

Úvod

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla věnovat se roli a postavení ženy v médiích v arabském světě. Zajímalo mě, jak velký je zde rozdíl mezi jednotlivými zeměmi navzájem a mezi nimi a západním světem. Na rozdíl od západu jsou arabské země ve velké míře ovlivňovány náboženstvím -islámem. Jak chápe ženu islám? Ovlivňuje islám i pohled na ženu v médiích? Jaké postavení žena zaujímá v 21. století v arabském světě? Existují zde magazíny pro ženy, působí zde vůbec ženy v mediální sféře? Na všechny tyto otázky a mnohé další, bych ráda v této práci dala odpověď.

Arabský svět nám Evropanům je zatím stále neznámý a místní média prezentují tamější ženy jako otrokyně náboženských fanatiků, bez práv, zahalené do černých oděvů. Často jsou to právě muslimské autorky, které v zahraničí publikují knihy o dramatickém útěku ze své země. Takové příběhy najdete třeba u nás v knize *Mříže v ráji, Muslimské ženy v Evropě*, kterou uspořádala Magdalena Frouzová. Panuje zde neporozumění ať už v kulturní rovině, nebo i jazykové mezi západními zeměmi a těmi arabskými.

Jaký je arabský svět? Existuje několik způsobů, jak bychom mohli arabský svět rozdělit (mapa viz Příloha č. 1). Arabský svět pokrývá země v Asii a Africe. Lze ho rozdělit na bohatý východ, který své bohatství získal především těžbou ropy a chudý západ, kam řadíme země severní Afriky. Mezi oběma územími se nachází Levanta, tedy arabské země východního Středomoří, kromě Izraele. Ve všech zemích arabského světa žije okolo 300 milionů lidí.¹ Nikde přesně ale neexistují vymezené hranice arabských zemí. Unesco a Liga arabských států zaznamenává na 21 arabských zemí.² Některé z nich se od sebe navzájem velice liší etnickým složením obyvatel, jazykem a národní identitou. Na samotném Arabském poloostrově se pak rozkládá celkově sedm států. Jsou to státy: Saudská Arábie, Kuvajt, Bahrajn, Katar, Spojené arabské emiráty, Omán a Jemen (mapa viz Příloha č. 2).

---

¹ *Arabský svět* [13-12-10] [online] Dostupné z : http://cs.wikipedia.org/wiki/Arabsk%C3%BD_sv%C4%9Bt

² *Arab world* [13-12-10] [online] Dostupné z : http://geography.about.com/gi/o.htm?zi=1/XJ&zTi=1&sdn=geography&cdn=education&tm=1006&gps=425_2673_1708_804&f=00&su=p284.13.342.ip_&tt=2&bt=1&bts=71&zu=http%3A//www.unesco.org/new/en/unesco/worldwide/arab-states/

Ve své práci se chci zabývat postavením žen, které je velmi odlišné i mezi jednotlivými arabskými zeměmi. Přitom např. Arabské emiráty vyhráli soutěž o pořádání světové výstavy Expo 2020, ale ženy v Saudské Arábii nemohou ani řídit auto. Je zajímavé sledovat, jak zde probíhá střet mezi tradicemi a moderním vývojem světa.

Rozhodla jsem se v práci zaměřit na čtyři země Arabského poloostrova: Saudská Arábie, Kuvajt, Katar a Spojené arabské emiráty. (V práci budu používat zkratku UAE, United Arab Emirates, jako anglickou verzi české SAE, Spojených arabských emirátů).

Učinila jsem tak, neboť jsem poslední dva roky žila ve Spojených arabských emirátech. Bylo zde jasně viditelné, jak je místní tisk kontrolován a je zde potlačována svoboda slova. Při svém pobytu v UAE a v rámci palubní průvodčí jsem zavítala i do Jeddy v Saudské Arábii a vždy jsem byla překvapená, jak se v polovině letu ženy zvedaly a odcházely na toalety a vycházely zahalené v černých abayích. Většina cestujících byla tvořena věřícími cestujícími na svatou pouť do Mekky.

Zajímala mě tato problematika z hlediska žen. Dostane se jim vůbec prostor v televizi, novinách atd.? Většina obyvatel je muslimského vyznání a je zde patrný vliv islámu; ten tady na Arabském poloostrově tvoří pilíř místního života a má vliv na všechny oblasti každodenního života muslimů. Zdejší země prošly ohromným vývojem. Dříve chudé země se sběrači perel jsou dnes jedny z nejbohatších na světě. Změnil se ale jejich vztah k ženským právům? Zajímala jsem se o tisk, jeho vývoj, cenzuru v rámci mnou vybraných zemích Arabského poloostrova.

V první kapitole jsem popsala historii a vývoj islámu a ve druhé kapitole jsem pak připojila postavení ženy v něm. Znalost postavení ženy v islámu je důležité pro další práci, neboť se dozvídáme na jaké prameny a tradice se místní odvolávají. Snažím se zde pochopit místní kulturu a zvyky. Ve třetí kapitole představuji mnou vybrané země a jak je v nich žena v dnešních dnech vnímána. Toto samozřejmě reflektuje veřejné mínění a možnosti uplatnění pro ženu. V další části práce se budu snažit shrnout postoj a vývoj arabských médiích a přiblížit místní časopisy zaměřené na ženské čtenářky. Dále mám za cíl se věnovat přímo působení ženy v těchto médiích a detailně to rozebírám podle jednotlivých zemích. Domnívám se, že i přes rychlý a moderní vývoj v posledních desítkách let, ženy v arabských zemích se zcela nedočkaly svých práv. Nastává zde však pomalý vývoj k lepšímu a to hlavně díky sociálním médiím, které se o blízký východ

zajímají.

Informace jsem čerpala z literatury a z internetových zdrojů. Bohužel v České republice neexistuje mnoho titulů, které by se věnovaly právě problematice ženské role v arabských médiích. Většinou se jedná o religionistické tituly zabývající se pouze Islámem anebo knihy popisující většinou dramatické příběhy žen, které utekly „z pout“ arabského světa.

Byla jsem tedy nucena hodně poznatků čerpat ze zahraniční literatury. Zároveň chci využít své znalosti poměrů ve Spojených arabských emirátech, pokud možno v objektivním vidění.

1 Historie Islámu a jeho vývoj

Slovo „Islam“ je arabské slovo a dalo by se přeložit jako „podrobení vůle Boží“ (submission to the will of God). Toto slovo má stejný základ jako další arabské slovo „salam“, které znamená mír, pokoj. Jako takové, islámské náboženství učí žít život s pokojnou myslí a srdcem. Obětovat se Bohu a žít s božím přikázáním.

Slovo „Muslim“ se dá vyjádřit jako někdo, kdo se podrobil vůli Boží bez ohledu na rasu a národnost. Být muslim znamená podrobení se Bohu a následovat v životě Boží přikázání.³

Muslimové věří v jediného Boha Alláha a v proroka Muhammada.

Islám patří mezi největší náboženství světa. Jeho počátky se datují do 7. století. Šaría („cesta, kterou je třeba se ubírat“) neboli zákon islámu vychází z posvátné knihy Koránu (ten byl Prorokovi diktován v arabském jazyce, proto je tento jazyk považován za svatý), ze souboru tradic, výroků, historek a příběhů ze života Proroka (sunna) a na muslimském právu (fikh).⁴

Korán byl sepsán v průběhu života, zatímco Tradice, až po Prorokově smrti.

Toto muslimské právo je praktickým návodem pro každodenní život.

Islám a aplikace zákona souvisí s morálkou. Lidské chování je zde rozděleno a hodnoceno: přípustné, doporučené, závazné, odpudivé a zakázané.

Existuje pět hlavních pilířů Islámu, kde jsou stanoveny povinnosti nezbytné a žádoucí.⁵

Pilíře tvoří základ života muslima jeho každodenní praxe. Pět pilířů Islámu tvoří šaháda neboli víra v jedinečnost Boha a jeho proroka Muhammada. „ Prohlašuji, že není boha kromě Alláha a prohlašuji, že Muhammad je poslem Alláha.“ Druhý pilíř tvoří každodenní vykonávání modliteb (viz Příloha č. 3), které jsou vedené člověkem zběhlým v učení Koránu, předřikávají se při nich verše z Koránu v arabštině (Příloha č. 4). Avšak nemusejí probíhat jen v mešitě, muslimové se mohou modlit kdekoliv, tedy směrem k Mekce.⁶ První modlitba je při rozbřesku (většinou kolem 5, 6 hodiny ráno) a celkem je jich pět. Trvají něco kolem 30 minut. V době modliteb se některé z obchodů zavírají a

---

³ MASTERS, D., SQUIRES, A., KAKA, I.: *A Brief Introduction to Islam*. [online]. 24.4.2010 [14-01-15]. Dostupné z : <http://www.islamreligion.com/articles/1333/>

⁴ MÜLLER, Z.,: *Islám*, 1.vyd.,m Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2

⁵ MÜLLER, Z.,: *Islám*, 1.vyd.,m Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2

⁶ *Pět pilířů islámu (IMÁN)*. [online]. [14-01-21]. Dostupné z : http://www.islamweb.cz/objevte_islam/12.htm

většina pracovních aktivit je přerušena.⁷ Např. obchodní centra, letiště, nádraží, administrativní budovy nabízejí prostory k modlitbě.

Dalším z pilířů je zakát neboli rozdávaní almužny (výše almužny se odpočítává samostatně a tvoří 2, 5% celoročního příjmu), sebeočista prostřednictvím půstu v období Ramadánu (od východu slunce do jeho západu) se nazývá saum a poslední pilíř tvoří hadždž, což je pouť do Mekky, kterou by měl každý toho schopný muslim aspoň jednou v životě vykonat.⁸

*„A Bůh uložil lidem pouť k chrámu tomuto pro toho, kdo k němu cestu může vykonat.“
(Korán 3:97)*

1.1 Korán

Korán je svatým písmem muslimů. Obsahuje 114 kapitol (súra), dělí se do 6 200 veršů (Ája).

Říká se, že sám Muhammad neuměl ani číst či psát. Jeho zjevení pak byla přepisována jeho sekretáři.⁹

Muhammad sám považoval za nutné přinést Arabům podobnou knihu zjevení, jakou mají židé a křesťané a sám občas navazoval na biblický materiál a své poslání považoval za pokračování činnosti starozákonních proroků a Ježíše.

Počáteční verše neobsahují mnoho biblických prvků, ty se objevují až později ve vyprávěcích částech Koránu.¹⁰

Hlavním atributem Koránu je víra v jediného Boha, přísný monoteismus. Idea boží byla v jeho učení obsazena od počátku. Nikdy si nepoložil otázku, jak Bůh vypadá a co to vlastně znamená, On byl pro něj skutečností.¹¹ *„Nebo říkají: „On si to vymyslí!“
Odpověz: „Přineste tedy deset súr podobných tomuto, vámi vymyšlených, a pozvěte si na*

---

⁷ *Saudská Arábie* [13-12-17] [online] Dostupné z :
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/saudska_arabie/

⁸ *Pět pilířů islámu (IMÁN)* [14-01-21] [online] Dostupné na WWW :
http://www.islamweb.cz/objevte_islam/12.htm

⁹ MÜLLER, Z.,: *Islám*, 1.vyd.,m Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2

¹⁰ MUHAMMAD: *Korán*, Brno: Československý spisovatel, 2012. ISBN 978-80-7459-080-1

¹¹ MUHAMMAD: *Korán*, Brno: Československý spisovatel, 2012. ISBN 978-80-7459-080-1

pomoc, koho jen můžete, kromě Boha, jste-li pravdomluvní!“ Jestliže vaší výzvě nevyhoví, vězte, že seslán byl s vědomím Božím a že není božstva kromě Něho. Jste tedy do vůle Boží odevzdáni?“ (Korán 11:13-14)

Jediný a pravý korán je psán v arabštině, posvátném jazyce muslimů.

1.2 Sunnité a šíité

Islám můžeme rozdělit na sunnitskou a šíitskou větev. K tomuto rozdělení došlo už na konci sedmého století.

Hlavní příčinou byly rozdílné názory na to, kdo by měl vést muslimy. Sunnité zastávají názor, že vhodným vůdcem může být jakýkoliv muslim, zatímco šíité tvrdí, že vůdcem může být právě jen potomek proroka Mohameda. Kvůli této rozdílnosti názorů docházelo v minulosti k potyčkám a ozbrojeným konfliktům zejména na straně šíitů, kteří byli často pronásledováni a museli svoji víru tajit. Poslední potyčka byla v roce 1991 v Iráku, kde vládli sunnité. Sunnitský vůdce Saddám dal několik předních duchovní uvěznit či popravit.

Šíitská komunita je většinová v Íránu, Iráku, Jemenu, Libanonu, Ázerbájdžánu a Bahrajnu. Většina muslimů na světě jsou však sunnité, je jich až 90 %. Dodnes přetrvává nevraživost a šíité jsou nazýváni kolaboranty, odpadlíky a zrádci. Šíitská mešita je třeba v Saudské Arábii tolerována jen s nevolí.

1.3 Prorok Muhammad a vznik islámu na území Arabského poloostrova

Za kolébku islámu je právě považován Arabský poloostrov.

V 6. století žila na území Arabského poloostrova řada kmenů a jejich členové si velmi zakládali na svoji příslušnosti k danému rodu.

Nomádi se většinou živili pasením stád, ovcí a koz a usedlíci převážením nákladů velbloudími karavanami. Nomádi se často uchylovali i k loupežným výpravám.

Porodit tehdy dceru, znamenalo jistou potupu. Toto narození nebylo vítáno a holčičky - novorozeňata se i usmrcovaly.

V této době ale Arábie se svojí písčnou plošinou představovala pouze karavanní křižovatku.¹²

Mekka je město ležící v Saudské Arábii. Každoročně tisíce muslimů vykonává hadždž do tohoto svatého města. Každý muslim je povinen aspoň jednou za život tuto pouť vykonat.

Právě v Mekce se roku 570 narodil pozdější prorok Muhammad. V dětství ztratil oba rodiče, a tak byl vychován svým strýcem a podle povídaní byl znám poctivostí a štedrostí. (...) „*Ve věku 40-ti let Bůh seslal Muhammadovi první zjevení po andělu Gabrielovi. Zjevení pak pokračovala po celých 23 let a jsou známa jako Korán. (...) Příkoří , která museli vytrpět se vyostřila natolik, že jim v r. 622 v r. Bůh dal pokyn k odchodu.*“¹³ Právě tímto odchodem (hidžrou) proroka a jeho společníků začala muslimská éra. Tento odchod byl vybrán za počátek muslimského kalendáře, který má dvanáct lunárních měsíců a každý týden má jeden zvláštní den, který zaslouží pozornost.

Po několika letech se prorok Muhammad a jeho společníci navrátili do Mekky. „(...) *Než Muhammad ve věku 63 let zemřel, velká část Arabského poloostrova se stala muslimským územím.* (...)“¹⁴

---

¹² MÜLLER, Z.: *Islám*, 1.vyd.,m Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2

¹³ IBRAHIM, I. A.: *Stručný průvodce k porozumění islámu*, 1. vyd., Praha: Islámská nadace v Praze, 1972. ISBN 80-903196-1-0

¹⁴ IBRAHIM, I. A.: *Stručný průvodce k porozumění islámu*, 1. vyd., Praha: Islámská nadace v Praze, 1972. ISBN 80-903196-1-0

2 Postavení ženy v islámské tradici

Na rozdíl od křesťanství Korán neobviňuje Evu za její vinu. Porod a těhotenství zde nejsou trestem „za jablko ze zakázaného stromu“ v zahradách Edenu. Považuje jak Evu, tak i Adama za stejně odpovědné. „*Oba se káli a oběma bylo odpuštěno (viz 2:36-37 a 7:19-27). Ve skutečnosti je v jednom verši (20:121) Adam specificky obviněn z neposlušnosti. Korán si považuje těhotenství a porodu jako dostatečných důvodů pro lásku a respekt, kterou si matky zaslouží od dětí (31:14 a 46:15).*“¹⁵

„*Islám pohlíží na ženu, ať už svobodnou nebo vdanou, jako na samostatného člověka s právem vlastnit a nakládat se svým majetkem a výdělkem bez dalšího správce.*“¹⁶

Islám pak zaručuje ženě práva, které by ji měly chránit před nepříznivými životními situacemi. Žena - člověk má nižší cenu než muž - člověk. Avšak před bohem jsou si obě pohlaví rovna. Žena pak má rovnoprávné postavení s mužem, co se týká potomků, ale i co se týká majetku, vzdělání a vědění, podnikání a i svobodu názoru. Překvapivé pro mě je i to, že je osvobozena od modliteb a půstu v období menstruace a šestinedělí. Nemusí se podílet na zajišťování finančních prostředků, pokud sama nechce pracovat.

Přesto zaujímají muži vyšší postavení před ženami. Korán dokonce nabádá aby neposlušné ženy byly bity. Toto bylo již dávno zvykem, ještě před narozením Muhammada Proroka. Korán to vysvětluje následovně: „*Muži zaujímají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jedněm z vás před druhými, a proto, že muži dávají z majetků svých (ženám). A cnostné ženy jsou pokorně oddány a střeží skryté kvůli tomu, co Bůh nařídil střežit. A ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte a vykažte jim místa na spaní a bijte je! Jestliže vás jsou však poslušny, nevyhledávejte proti nim důvody! A Bůh věru je vznešený, veliký.*“ (Korán 4:38-34)

Spisovatelka Karen Armstrong, která se islámem zabývá, ve své knize píše: „*nezdá se, že by ženy za Mohamedových časů pocitovaly islám jako utiskující náboženství, ačkoli později – stejně jako se to stalo v křesťanství – muži víru zneužili a přizpůsobili ji převládajícímu patriarchátu. Zrovnoprávnění žen byl úkol blízký Prorokovu srdci. Korán dal ženám právo dědit a rozvést se staletí před tím, než tyto výsady získaly ženy na*

¹⁵ MOSTAFA, M.: Žena v islámu (17.6.2009) [14-01-14] [online] Dostupné na WWW : <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/prava-zen/zena-v-islam.html>

¹⁶ IBRAHIM, I. A.: *Stručný průvodce k porozumění islámu*, 1. vyd., Praha: Islámská nadace v Praze, 1972. ISBN 80-903196-1-0

*Západě“.*¹⁷

Hlavní rozdíly mezi ženskou a mužskou rolí, jejich práva a povinnosti jsou vytyčeny v Šaríi (islámském právu).¹⁸

Podle koránu žena disponuje silnými zbraněmi, proti nimž je muž za jistých okolností bezbranný. Závoj pak žena nosí proto, aby byla uchráněna před svými i mužskými slabostmi. Nemá ukazovat své fyzické půvaby, ale zdobit by ji měla počestnost, morální čistota. Nejčastěji, jako odkaz k tradici, se používá tento verš z koránu: „*A řekni věřícím ženám, aby cudně klopily zrak a střežily svá pohlaví a nedávaly na odiv své ozdoby kromě těch, jež jsou viditelné. A necht' spustí závoje na řadra svá.*“¹⁹

Existuje několik druhů závojů, v Iránu je typický čádor, Niqáb v Jemenu, Burka v Afghánistánů a v UAE je typickým oděvem tradiční Abaya.²⁰

Islám se však snaží jak bylo řečeno především zajistit ženě ochranu důstojnosti, proto existují oddělená místa ve vlacích, autobusech, ale i domech. Jako například v dubajském metru, kde jsou dvě kupé speciálně vyhraněny pro ženy s dětmi.

Přesto je zde nutná jistá opatrnost, neboť v množstvích případů znásilnění, obžalovaný dává vinu ženě, že ho svedla a ta je pak obviněna. Některé právní školy islámu trvají na trestu ukamenování obou provinilců, přestože v Koránu nic podobného není psáno.

---

¹⁷ARMSTRON, K.: Islam: A Short History, 1.vyd., Phoenix: New Ed edition, 2001. ISBN 978-1842125830

¹⁸ AL-NASR., M.: *Závoj vysvobození „hidžáb“*. [online]. [13-12-10]. Dostupné z : <http://www.islamweb.cz/clanky/clanek.php?id=39>

¹⁹ AL-NASR., M.: *Závoj vysvobození „hidžáb“* [online] [13-12-10]. Dostupné z : <http://www.islamweb.cz/clanky/clanek.php?id=39>

²⁰ *Žena a náboženství VIII. - Žena a odívání.* [online]. 24.2.2011 [13-12-10]. Dostupné z : <http://www.marinka.cz/nejen-pro-zeny/zena-a-nabozenstvi-viii-zena-a-odivani>

2.1 Polygynie

„Polygynie existovala skoro u všech národů a byla původně posvěcena judaismem i křesťanstvím. Islám nepostavil starobylou polygynii mimo zákon, jako jiní lidé nebo komunity; naopak ji reguloval a omezil. Není vyžadovaná ale prostě dovolená s omezeními (viz Korán 4:3).“²¹

Islám umožňuje muslimovi vzít si až čtyři manželky a dává mu také automatické právo na rozvod. Pokud o rozvod usiluje žena, musí se soudit. Muž však všem svým manželkám musí zajistit stejný životní standart, stejné domy, auta, dovolené.

Toto mnohoženství vychází z doby, kdy časté války snižovaly počet mužů a nikoliv žen, které pak muži brali pod svoji ochranu a mnohoženství tak představovalo formu řešení. Kromě důvodu většího počtu žen než mužů, islám nabízí v polygamii i řešení nevěry, tak časté v západních zemích. Polygynie v islámu řeší sociální problémy jako jsou prostituce a mimomanželské aféry, které jsou tak běžné v západních zemích. Místo nevěry - která je klasifikovaná jako nejčastější příčina rozvodu v západních zemích - Islám dovoluje muži aby si vzal za manželku více než jednu ženu. Obě ženy pak nabývají stejných práv. Základním principem v Islámu je, že muž nese stejnou zodpovědnost za svoje chování, tak jako žena.²²

V Koránu se k této náležitosti vztahuje následující výrok: „*Bojíte-li se, že nebudete spravedliví k sirotkům...berte si za manželky ženy takové, které jsou vám příjemné, dvě, tři či čtyři; avšak bojíte-li se, že nebudete spravedliví, tedy vezměte jen jednu nebo ty, jimž vládnou pravice vaše. A tak se nejlépe vyhnete odchýlení.*“ (Korán, 4:3)²³

Korán připouští až čtyři manželky. Je to však za podmínky, že manžel bude ke všem stejně spravedlivý a zajistí všem stejné pohodlí a všechny mají nárok i na stejné bydlení. Podle islámských zákonů je manžel povinován věnem, které je dosti nákladné.²⁴

---

²¹ MOSTAFA, M.: Žena v islámu. [online]. 17.6.2009 [14-01-14]. Dostupné z : <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/prava-zen/zena-v-islamu.html>

²² „Islamic polygamy addresses the social problems of prostitution and extramarital affairs common in the West. Instead of cheating - infidelity is one of the top reasons for divorce in the West - Islam allows a man to marry more than one wife, with full recognition of the rights of both of them. The basic principle in Islam is that men are held responsible for their behavior towards women just as women are responsible for their behavior towards.“

²³ ABD AL -ATÍ, H.: *Zaostřeno na Islám*, 2.vyd., Praha: Islámská nadace v Praze, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4

²⁴ FLEISSIG, J., BAHBOUH, CH. : *Malá encyklopedie islámu*, Praha: Dar ibn Rushs, 1993. ISBN 80-

2.2 Odívání

Jak již bylo řečeno, podle koránu žena disponuje silnými zbraněmi, proti nimž je muž za jistých okolností bezbranný.

„Proroku, řekni manželkám svým, dcerám svým i věřícím ženám, aby přitahovaly k sobě své závoje! A toto bude nejvhodnější k tomu, aby byly poznány a nebyly uráženy. A Bůh je odpouštějící, slitovný. [Súra Al Ahzab, verš 59].“²⁵

Závoj pak žena nosí proto, aby byla uchráněna před svými i mužskými slabostmi. Nemá ukazovat své fyzické půvaby, ale zdobit by ji měla počestnost, morální čistota. Nejčastěji, jako odkaz k tradici, se používá tento verš z koránu: *„A řekni věřícím ženám, aby cudně klopily zrak a střežily svá pohlaví a nedávaly na odiv své ozdoby kromě těch, jež jsou viditelné. A necht' spustí závoje na nadra svá.“²⁶* Existuje několik druhů závojų, v Iránu je typický Čádor, Niqáb v Jemenu, Burka v Afghánistánu²⁷ a v UAE je typickým oděvem tradiční Abaya.²⁸

Zdroj²⁹

900767-3-4

²⁵ Závoj. [online] 06.5.2011 [14-01-14]. Dostupné z : <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/prava-zen/zena-v-islam.html>

²⁶ Žena a náboženství VIII. - Žena a odívání. [online]. 24.2.2011 [13-12-10]. Dostupné z : <http://www.marinka.cz/nejen-pro-zeny/zena-a-nabozenstvi-viii-zena-a-odivani>

²⁷ Žena a náboženství VIII. - Žena a odívání. [online] 24.2.2011 [13-12-10]. Dostupné z : <http://www.marinka.cz/nejen-pro-zeny/zena-a-nabozenstvi-viii-zena-a-odivani>

²⁸ KARLÍK, T.: Dějiny zahalování. Proč nádherné muslimky skrývají tváře? [online]. 9.11.2011 [cit. 20-02-13]. Dostupné z : <http://www.national-geographic.cz/detail/dejiny-zahalovani-proc-nadherne-muslimky-skrývaji-tvare-3346/>

²⁹

<http://xnovinky.cz/search/?query=Burka,+nik%C3%A1b+nebo+%C4%8D%C3%A1dor?+Pod%C3%9A>

Závoj chrání její duši od slabosti, mysl od domýšlivosti a její osobnost od demoralizace, co se v našich „západních“ očích jeví jako diskriminace je v podstatě snaha islámu ženu ochránit. Šata Khalil, novinářka, řekla: *"Nudí nás, že máme pořád mluvit o tom, jak se oblékáme, všichni si myslí, že je muslimský šátek symbolem útlaku. Je to naše právo. Zvolili jsme si ho. Zvykněte si na to."*³⁰ Islám se snaží, jak bylo řečeno, především zajistit ženě ochranu důstojnosti, proto existují oddělená místa ve vlacích, autobusech, ale i domech. Jako například v dubajském metru, kde jsou dvě kupé speciálně vyhraněny pro ženy s dětmi.

Bohužel i v této době řada žen nastává názor, že muž má právo bít ženu, pokud se nechová řádně. Zvláště kontroverzní Wahhabité se snaží prosadit, aby se učení koránu chápalo doslovně. Jsou proti novým výkladům. Požadují, aby žena nevyšla z domu jinak než zahalena, tak aby zabránila mužským chtíčům.³¹

ADvejte+se,+jak+se+li%C5%A1%C3%AD

³⁰ *Muslimové v západní společnosti Diskriminuje islám ženy?* [online]. 2.12.2004 [cit. 13-12-10]. Dostupné z : <http://blisty.cz/art/20912.html#sthash.eHGik8O3.dpuf>

³¹ STEINER, Š.,: *Ženy v islámu*. [online]. [13-12-27] Dostupné z : <http://www.parlament-vlada.eu/index.php/komentar-ostatni/198-eny-v-islam>

3 Země Arabského poloostrova a postavení ženy v nich

Arabský poloostrov je největší poloostrov na světě. Země Arabského poloostrova sousedí geograficky se severní Afrikou a jsou známy svými zásobami ropy. Patří sem tyto země: Saudská Arábie, Spojené arabské emiráty, Omán, Jemen, Katar, Bahrajn a Kuvajt.

V rámci práce jsem si vybrala čtyři následující země pro lepší porovnání: Saudská Arábie, Kuvajt, Katar a Spojené arabské emiráty.

První obyvatelé Arabského ostrova byli kočovníci, kteří se naučili žít v drsných podmínkách pouště, kde je od června do září období sucha a deště přicházejí až v říjnu, nazývali Arabský poloostrov arabsky Jazirat al-Arab neboli „Ostrov Arabů“.³²

Původní obyvatelé tvořili kočovné kmeny, které si dlouho uchovali samostatnost. Již ale v 13. století byla říše pod vedením mameluků a posléze se stala součástí turecké osmanské říše.³³ Ještě před několika desítkami let se většina místních obyvatel živila jako lovci perel. Tehdejší společnost byla pod vládou mužů a ženy byly odkázány být doma. Vše se ale změnilo s objevem ropy. V roce 1938 byla objevena ložiska ropy a zahájena těžba. Chudé arabské země se za pár let staly jedněmi z nejbohatších na světě. Například Dubaj se stala oblíbenou turistickou destinací a ohromuje širokou veřejnost stavbami jako je např. Burj Al Arab anebo nejvyšší budova světa Burj Khalífa. Zároveň Dubaj vyhrála post hostitele pro Expo 2020. S rozvojem těchto zemí a hlavně s rozvojem a šířením médií se změnila i situace pro ženy. Díky médiím o nich více víme a hlavně je můžeme více slyšet. Není to však tak jednoduché a ke změnám dochází postupně, neboť je zde velké pouto k tradicím a víře.

---

³² *Arabian peninsula*. [online]. [13-12-10]. Dostupné z:

http://www.ucalgary.ca/applied_history/tutor/islam/beginnings/arabian.html

³³ KOCOURKOVÁ, J.: *Jiný kraj, jiný mrav: jak se chovat v cizině*. 1. vyd., Praha: Olympia, 2003, ISBN 80-703-3774-5

3.1 Saudská Arábie

Saudská Arábie je velmi bohatou zemí (20% celosvětových zásob ropy), leží na Arabském poloostrově a zabírá jeho značnou část.

Populace v Saudské Arábii tvoří asi 28 686 000 lidí. 90% z nich jsou Arabové a 10% afro-Asiaté. Je potřeba říci, že všichni obyvatelé Saudské Arábie jsou muslimové, neboť jiné náboženství je v zemi zakázané a občanem Království Saudské Arábie může být jen muslim. Přesto zde žije a pracuje mnoho cizinců, kteří sem přišli jako pracovní síla z chudých států jihovýchodní Asie. Země respektuje právo Šaría, které platí i pro cizince. Podle něho se trestají trestné činy trestem smrti, amputací končetin, bičováním. Trestá se i za věci, které u nás považujeme za společensky přijatelné. Zákonné je například pití alkoholu. Právo Šaría bývá místními soudy aplikováno i na cizince.³⁴

Jediným v zemi povoleným náboženstvím je islám, jiné veřejné projevy jiných náboženství jsou zakázány.³⁵ „*Kdo touží po jiném náboženství než po Islámu, nebude to od něj přijato a v životě budoucím bude mezi těmi, kdož zrátu utrpí.*“ (Korán 3:85)

Právo Šaría je striktní, pokud se týká vztahů mezi mužem a ženou. Homosexualita a stýkání muže se ženou na veřejnosti, pokud nejsou sezdaní, je rovněž zakázáno. Nesezdaný pár nesmí žít dohromady nebo spolu cestovat. Nelze zde uzavřít civilní obřad manželství. Porušením zákona je i těhotenství v nesezdaném páru.^{36,37}

Saudské království má velmi tvrdý autoritářský režim. Státní náboženství a ideologie islámu je tzv. Wahhábismus, radikální odnoží islámu založenou na konci 18. století.³⁸

---

³⁴ *Saudská Arábie*. [online]. [13-12-17]. Dostupné z : <http://www.saudskaarabie.info/>

³⁵ *Saudská Arábie*. [online]. [13-12-17]. Dostupné z : http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/saudska_arabie/

³⁶ „*Saudi Arabia is run by Sharia Law and it is quite strict with regards to relations between men and women. Unmarried couples are not allowed to live or travel together, or even to meet socially. Intimacy outside the marital bond is strictly prohibited as is pregnancy and the consequences for those that break this law are dire. Saudi Arabia does not recognize civil unions and homosexuality is illegal.*“

³⁷ *Marriage in Saudi Arabia*. [online]. [14-01-15]. Dostupné z : http://www.expatswoman.com/saudi-arabia/monthly_saudi-arabia_families_Marriage_in_Saudi_Arabia_11699.aspx

³⁸ *Dvojí metr pro islámské země. Islámské právo a ženy v Saudské Arábii*. [online]. [14-01-15]. Dostupné z : <http://www.rodon.cz/print/clanek.php?id=94>

Místní muži oblékají tradiční oděv zvaný thobae. Pokrývka hlavy sestává ze tří částí: taiga, malá čepička, gutra což je velký obdélník látky a vše je drženo takzvaným igal, „kroužkem“, který vše drží.

Místní ženy se rády moderně oblékají, avšak jak je místním právem, musí se denně zahalovat, tak aby neukázaly nic ze svého těla. Záleží i přímo na regionu, Jeddah je o něco méně konzervativní než například Riyadh. Ženy mají k dispozici abayu, burqu, nigab a hijab (vše v odstavci 5.1 Odívání).

Muži, kteří jsou cizinci, jsou povinni obléci dlouhé kalhoty a triko, nejsou však povinni nosit tradiční oblek. Jak stanovuje zákon Saudské Arábie, ženy cizinky jsou však povinné nosit abayu, pokud jsou na veřejnosti. Abaya má zakrýt jejich každodenní outfit. Je ovšem i doporučeno, aby pod touto abayiou nosili přiměřený oděv.³⁹

Ženy v Saudské Arábii jsou v mužském poručnictví, mají zakázané chodit po ulici bez doprovodu muže, řídit auto a donedávna dokonce jezdit na kole (avšak saudské letecké společnosti mají ženy pilotky)⁴⁰. V dubnu roku 2013 však vyšel zákon, který ženám umožňuje jezdit na kole a na motocyklu. Avšak i na toto se vztahují jistá opatření. Jak píše internetový magazín zprávy idnes.cz : „*Ve čtvrtek však Komise pro podporu ctnosti a prevenci neřesti zrušení zákazu žen cyklistek potvrdila. Zdůraznila však, že kolo musí používat jen jako zábavu, ne jako dopravní prostředek. (...) Navíc musí stále dodržovat povinný oděv. Dlouhý černý plášť a burku musí mít na sobě za všech okolností. Na kole mohou nyní arabské ženy jezdit v parcích, na plážích a vyprahlých vesnických pláních. (...) Ženu navíc musí doprovázet muž, aby jí mohl pomoci „v případě pádu nebo jiné nehody“, uvedly úřady.*“⁴¹

Ženy dokonce zorganizovali internetovou sociální kampaň Women2drive díky níž několik z nich usedlo za volant. Byly však potrestány, jedna podepsala dokument o tom, že se již nikdy nebude pokoušet řídit a druhá dostala trest v míře deseti ran bičem.⁴²

---

³⁹ Dress Code. [online]. [14-01-15]. Dostupné z :http://www.expatswoman.com/saudi-arabia/monthly-saudi-arabia-guide-dress-code__11621.aspx

⁴⁰ STEINER, Š.: *Ženy v islámu*. [online]. [13-12-27]. Dostupné z :<http://www.parlament-vlada.eu/index.php/komentar-ostatni/198-eny-v-islamu>

⁴¹ BŘEZINOVÁ, M.: *Saudská Arábie povolila ženám jízdu na kole. Jen s mužem a v parku*. [online]-5.4.2013 [14-01-13]. Dostupné z : http://zpravy.idnes.cz/zeny-v-saudske-arabii-mohou-ridit-kolo-dhp-/zahranicni.aspx?c=A130405_221209_zahranicni_brm

⁴² ČTK: *Saudskoarabský princ podpořil ženy, které chtějí samy řídit auta*. [online]. 15.4.2013 [cit. 14-01-31]. Dostupné z : <http://zpravy.ihned.cz/c1-59695180-saudskoarabsky-princ-podporil-zeny-ktere->

Podle místních autorit je kromě řízení nevhodný i sport pro ženy. Ty totiž mají sport zakázaný a neexistuje zde pro dívky ani tělocvik na školách. "Povede to ženy po cestě d'ábla,"⁴³ prohlásil o sportu šejch Abdulkarím Chudajr z Nejvyššího výboru náboženských učenců v Saúdské Arábii, podle nichž není pohyb pro ženy vhodný.

Ženy a dívky se pak ke sportu dostanou jen v soukromých školách anebo luxusních fitness centrech, které jsou maskovány jako zdravotní služby.

Na plážích anebo koupalištích uvidíte ženy v islámských plavkách zvané burkiny.

3.2 Kuvajt

Kuvajt je malá pouštní země na severní špici Perského zálivu. Neexistují zde (jako i v některých dalších arabských zemích Arabského poloostrova) daně z příjmu. Dříve chudá země zbohatla zisky z prodeje ropy. Momentálně je druhou nejbohatší arabskou zemí po Kataru.

Hodnoty a normy kuvajtské společnosti jsou do značné míry odvozeny od náboženského vyznání, téměř 90 % všeho obyvatelstva vyznává islám. Arabští muslimové (převážně sunitského směru) tvoří 62 % a muslimové z nearabských zemí (Pákistán, Indie, Bangladéš, Irán, Srí Lanka) dalších cca 25 % obyvatelstva. Zbývajících cca 13 % tvoří hinduisté z Indie, Srí Lanky, křesťané (převážně z evropských zemí), Američané a Filipínci.⁴⁴ „Před rokem 1960 dostalo vzdělání jen málo kuvajtských žen a ještě méně jich bylo zaměstnáno mimo domov. Nyní se zvyšuje jak počet studentek na Kuvajtské univerzitě, tak počet pracovníků v obchodu a průmyslu.“⁴⁵

Žena může získat vysoké postavení ve společnosti, avšak v řadové kuvajtské rodině zpravidla nemá rovnocenné postavení s mužem.

[chteji-samy-ridit-auta](#)

⁴³ BERANOVÁ, L.: Katar pošle letos na olympiádu i ženy. [online]. 9.3.2012 [14-01-13]. Dostupné z : <http://hn.ihned.cz/c1-54985360-katar-posle-na-olympiadu-poprve-i-zeny>

⁴⁴ *Jak jednat s obchodníky v Kuvajtu*. [online] 14.4.2006 [13-12-26]. Dostupné z : <http://exporter.ihned.cz/c1-18249720-jak-jednat-s-obchodniky-v-kuvajtu>

⁴⁵ BROŽKOVÁ, H., JIRÁSEK, J., LIBOVICKÁ, L., et al.: *Velká encyklopedie zeměpisu, 2.vyd., Praha: Svojtka & Co., 2003. ISBN 80-7237-939-9*

Pokud žena v arabském světě pracuje, tak je to většinou z existenčního důvodu. Děje se tak v chudších arabských státech, kde existuje střední a nižší vrstva. Většinou zaujímají posty v bankách, nižší administrativě anebo ve školách. Pracující žena má právní subjektivitu a o svá práva se hlásí. Zákonodárství pak umožňuje ženě dědit, vlastnit, dělení majetku a právo na rozvod. Pokud je ale žena zajištěná a žije v blahobytu, pak takové práva nemá a ani nepotřebuje. Ženy z bohatých arabských států jsou ekonomicky a sociálně závislé na svých manželech. Právě tyto ženy nemají zájem na tom, aby se tato situace změnila. Tyto ženy ve volbách (Bahrajn, Katar) volí nejvíce fundamentalistické islámské směry, neboť chtějí dále žít v pohodlné a zajištěné domácnosti.⁴⁶

Ve srovnání se Saudskou Arábií je Kuvajt poněkud liberálnější k ženám i pokud se týká oblékání. Mísí se zde evropský i tradiční arabský styl. Ženy ve městech je častěji vidět v evropském stylu oblečení, zejména u mladé, vzdělanější a movitější populace. Používané jsou i kombinace tradičního oblečení s evropskými prvky. Venkovská žena se obléká téměř výhradně podle arabského stylu. Svobodné dívky nenosí mnohdy ani šátek a záleží především na dohodě manželů, zda bude žena po svatbě nosit šátek či nikoliv. Kuvajtské ženy se rády a výrazně líčí.⁴⁷

Velkou změnou s ohledem na ženy bylo jejich právo volit a být volen, které prošlo parlamentem v roce 2005. A taková věc je velkým vítězstvím v cestě za rovnoprávností.

3.3 Katar

Tato rozlohou malá země je velmi bohatá. Původních obyvatel tu nalezneme ale jen pouhou třetinu, pracovní síla přichází z většiny rozvojových zemí. Na rozdíl od Saudské Arábie, je zde řada expertů z celého světa a díky této mezinárodní síti se tu mluví hodně anglicky.

Katar je absolutní monarchie, kde převládá islám. Je zákaz konzumace alkoholu,

---

⁴⁶ FIALKOVÁ, M : *Je snadné být velvyslankyní v Kuvajtu? Rozhovor s PhDr. Janou Hybáškovou.* [online]. 2004 [13-12-26], Dostupné z : <http://www.cesky-dialog.net/clanek/1094-je>

⁴⁷ *Jak jednat s obchodníky v Kuvajtu.* [online] 14.4.2006 [13-12-26]. Dostupné z : <http://exporter.ihned.cz/c1-18249720-jak-jednat-s-obchodniky-v-kuvajtu>

cizoložství se tu přísně trestá. Pro cizince je zde ale možnost (stejně jako v UAE) si opatřit tzv. „alkoholovou licenci“ a alkohol zakoupit ve specializovaných obchodech, kde vám po předložení licence alkohol prodají.

Ženy zde chodí v abaye, avšak Katar chová uvolněnější vztah, co se týká možností a aktivit žen. V porovnání se sousedními zeměmi podporuje vzdělávání žen, jejich kariérní působení a jejich práva. Ženy mohou volit a být voleny do vysokých vládních pozic již od roku 1999. Jak říká doktorka Rachel Hajat: „36 % katarských žen pracuje mimo domov“⁴⁸. Země podporuje, aby ženy pracovaly mimo domov, což samozřejmě podpoří jejich sebevědomí.⁴⁹

V Kataru najdete řadu aktivit, které jsou určeny speciálně pro ně. V parcích, vodních centrech a zoologických zahradách jsou vyhrazené dny speciálně pro ženy s dětmi. Ženy zde mají vlastní fronty na úřadech.

Tento systém ženám slouží k tomu, aby se vyhnuly „okukování“ a fyzickému kontaktu s muži, ke kterému dochází třeba ve frontách anebo hromadných dopravních prostředcích.

Stále ale musíme mít na paměti, že i zde není zaručena rovnost práv žen s muži. Tyto znevýhodnění vycházejí z islámu a islámských tradic. I přes větší liberálnost např. po rozvodu má žena právo na výchovu dětí pouze pod podmínkou, že už se nikdy neprovdá. Vztah mimo manželství je nezákonný, a tak nemá žena možnost navázat jiný vztah, tak aby nepřišla o své děti. Míra rozvodovosti je cca 30%.⁵⁰

---

⁴⁸ „We have around 36 per cent of Qatari women who have a job.”

⁴⁹ TOUMI, T.: *Qatari women moving forwars with more rights, expert says*. [online]. 22.12.2011 [cit. 14-01-25] Dostupné z : <http://gulfnews.com/news/gulf/qatar/qatari-women-moving-forward-with-more-rights-expert-says-1.955444>

⁵⁰ *Jak jsou na tom ženy?* [online]. 19.2.2011 [14-01-13]. Dostupné z : <http://www.diravpisku.cz/clanek/126-postaveni-zen-v-arabii-myma-ocima>

3.4 Spojené arabské emiráty

Spojené arabské emiráty jsou rozděleny do 7 emirátů, přičemž hlavním je Abu Dhabí, turisticky oblíbený je však emirát Dubai. UAE (zkratka v angličtině) anebo SAE (v češtině) patří k těm nejbohatším zemím světa.

Státu se podařilo dosáhnout svého bohatství díky těžbě ropy, která se začala těžit od roku 1962. Původně chudá země se sběrači perel se za pár let proměnila v pohádkově bohatý stát.

Dokonce po velké propagaci se Dubaji povedlo vyhrát právo organizovat světovou výstavu EXPO 2020. Dubaj tedy dostal přednost před městy jako Sao Paulo, Jekatěrinburg, Izmir. Bude tedy příštím hostitelem.⁵¹

Místní obyvatelé Emirátů uvidíte pracovat na úradech a dalších vládních institucích, všechny ostatní práce vykonávají přistěhovalci, ti představují zhruba 90 %.

Nízká míra ekonomické aktivity místních je spojena i s faktem, že místní ženy většinou nepracují. Ženy ve Spojených arabských emirátech patří k nejméně vzdělaným Arabkám na světě. Podle OSN UAE patří ke státům s největším rozvojem v oblasti vzdělávání žen.

Arabky potkáte zahaleny v módních abayích často v obchodních centrech a luxusních kavárnách. V UAE je nošení abayi většinou kulturní záležitostí než náboženskou. Abay pochází od nejlepších světových návrhářů a místní ženy se honosí těmi nejlepšími kabelkami a boty. Jelikož i Spojené arabské emiráty jsou velmi bohatou zemí, nic tady nenutí ženu pracovat. Občané Emirátů jsou bohatí už z podstaty své národní příslušnosti. Pokud není žena s dítětem doma, může pracovat ve svém oboru, to je však jen na rozhodnutí ženy. Většinou chodí do práce mladé, nevdané ženy, nebo ženy, které nechtějí být nečinně doma.

„Stalo se mi, že v bance, kde jsem měnil peníze, seděly u přepážky tři Arabky. Jedna vzala mnou měněnou měnu do ruky, předala druhé, ta je spočítala, předala třetí, která učinila totéž a zkontrolovala pod UV světlem pravost bankovek. Potom zavolali nearaba, a ten

---

⁵¹ LAVIČKA, V. Emiráty: ráj budovaný v poušti. *Český exportér- příloha Hospodářských novin*, prosinec 2013. roč.13, č. 10, s. 4-9. ISSN 1213 - 7693

teprve celou transakci provedl... co si o tom myslet, nechám na každém z vás.”⁵²

Ve státních institucích, bankách, olejářství nikdo jiný než občané Emiráťů pracovat nesmí. Pomocné síly pak tvoří přistěhovalci většinou z Pákistánu, Indie, Bangladéše a Filipín. Ti pracují v restauracích, obchodech (v těch luxusnější pracují ženy ruské národnosti), v pohostinství a v práci na stavbách.

Většina místních žen tedy nepracuje, neboť je k tomu nic nenuť a na vlastní koníčky mají dostatek financí a k tomu mají k dispozici chůvu, služebnou, řidiče, zahradníka, kuchaře. Hodně žen se pak věnuje svým zálibám, na které mají prostředky. Celkové postavení je velice odlišné třeba od Saudské Arábie, kde ženy nemohou ani sami ven na ulici.

Manžel, pokud doprovází ženu, má na sobě to nejluxusnější sportovní oblečení. Pokud má však schůzku anebo je na úřadu i on nosí bílý dišdaš.

---

⁵² GROH, M.: *Ženy v Emirátech*. [online].15.6.2009 [14-01-14]. Dostupné z : <http://blisty.cz/art/47381.html>

4 Média v arabském světě

Fungování médií v arabském světě je odlišné od toho jak to známe u nás.

Ideologické, politické a ekonomické síly hrají rozhodující úlohu při stanovování agendy pro média^{53, 54}

První periodikum v arabském světě byl arabsky psaný *Jurnal al-Iraq*, který vyšel v Bagdádu v roce 1816. V Mekce vyšly první noviny až 1909. Poslech rádia začal v roce 1920, ale až o několik dekád později začali Arabové provozovat svoje vlastní rádia. Sledování televize začalo v roce 1950, pouze ale v omezeném množství, ne všechny země měly přijímače, a navíc stanice byly hlavně ve francouzštině.

Média arabské části Blízkého východu vysílají převážně v arabštině, mají arabského vlastníka a většina personálu je arabského původu. Jsou úzce svázána s místním prostředím a svoboda slova je zde omezena cenzurou a státní kontrolou. Navíc je řada obyvatel stále ještě negramotných.

Média jsou státu a režimu podřízena. Profesionalita a nezávislost je tu tudíž svázána, což ovlivňuje práci novinářů jako např. výběr zpráv. Novináři většinou zprávy neověřují a dávají přednost jejich obdržení od vládních institucí. Důsledkem je pak občasné nekvalitní zpravodajství a subjektivní zabarvení zpráv.

Zásadním rozdílem je i schopnost médií se „uživit“. Arabská média totiž na rozdíl od těch soukromých západních netouží po finančním zisku, který by jim přinesla sledovanost, nýbrž slouží k určitým zájmům. Média zde mají slabou ekonomickou základnu a často jsou dotována - např. katarská televize *al-Džazíra* je sponzorována vládnoucí rodinou. Touto formou sponzorství pak není zaručena nezávislost média a jeho profesionalita. Reklamy samozřejmě uvidíme v televizi, ale i ty se musí podrobit podmínkám. Trh s reklamou je zde málo vyvinutý.⁵⁵

Arabská média si můžeme nadále rozdělit. William A. Rugh ve své knize „*Arab Mass Media: Newspapers, Radio, and Television in Arab Politics*“ je rozdělil do čtyř

---

⁵³ „*Ideological, political and economic forces play a determinant role in setting the for the media*“

⁵⁴ KIRAT, M.: *Controversial ties: Women and media*. [online]. 02.12.2013 [cit. 14-01-25]. Dostupné z : <http://thepeninsulaqatar.com/views/political-views/263002/controversial-ties-women-and-media>

⁵⁵ KUŽVART, J.: *Arabský mediální model: Jiný kraj, jiný mrav*. [online]. 09.10.2013 [14-01-21]. Dostupné z: <http://www.mediainfo.cz/clanky/arabsky-medialni-model-jiny-kraj-jiny-mrav/>

subsystémů: mobilizační, rozmanitý, loajální a transiční. V subsystému mobilizační se dá vymezit silná kontrola médií ze strany vlády, jak obsahu, tak i formy vysílání.

Subsystém rozmanitý je nejsvobodnější ze všech čtyř zde uvedených subsystémů. Kontrola médií je zde omezená a prováděna státem při použití zákonných prostředků. Provádí ji Kuvajt, Maroko, Libanon, Jemen.

Loajální subsystém najdeme především v zemích s autoritářským monarchistickým zřízením jako je Saudská Arábie, Katar, UAE, Bahrajn, atd. I zde je kontrola médií ze strany států, je však prováděna opatrněji a cenzura se zaměřuje na zprávy a komentáře, které mají být zveřejněny.

Tranziční subsystém neboli přechodný stav je situace kdy vláda kontroluje ty největší média a těm menším je ponechána určitá forma svobody.⁵⁶

---

⁵⁶ KUŽVART, J.: *Čtyři tváře arabského mediálního modelu*. [online]. 31.10.2013 [14-01-21]. Dostupné z : <http://www.mediainfo.cz/clanky/ctyri-tvare-arabskeho-medialniho-modelu>

5 Magazíny pro ženy v jednotlivých zemích

5.1 Magazíny pro ženy v Saudské Arábii

Zdroj⁵⁷

Magazín **Sayidati** byl založen v Londýně a začal vycházet od března 1981 v Rijádu. Jako týdeník vychází v arabštině a jako měsíčník v angličtině. Jeho anglická verze vyšla poprvé až po 27 letech. Zajímá se i jako jiné žensky zaměřené magazíny o módu a dění ve společnosti (i z té arabské). Píše se v něm jak o zahraničních, tak i arabských celebritách. S některé články jsou zaměřeny na islám. Jeho čtenářkami jsou ženy v domácnosti. (viz. <http://sayidaty.net/>). První anglicky psaný časopis byl **Dazzle**, který se zaměřuje na dynamické ženy Saudské Arábie jak místní, tak i „expats“. Byl založen v březnu 2006. (viz. www.dazzle-magazine.com)

Další z časopisů arabsky psaných je měsíčník Al Jamila určený pro mladé ženy. Tento magazín je vydáván stejnou společností jako Sayidati (Saudi Research and Marketing

⁵⁷ <http://www.dazzle-magazine.com/>

group). Tento časopis je měsíčně distribuován v 25 tisíci kopiích do Kataru, Emirátů, Bahrajnu, Kuvajtu, Egyptu, Sýrie.

Al Jamila je časopis věnovaný kráse a zdraví. Kromě vlasových, tělových tipů se zabývá i novinkami ze světa módy a přináší i fitness tipy.

Zdroj⁵⁸

Dalším arabským měsíčníkem je **Hia**, časopis, který se věnuje módě, kráse a obsahuje i řadu rozhovorů s takovými celebritami jako je Kim Kardashian, Donna Karan atd.

V Saudské Arábii, Kuvajtu, UAE a Kataru vychází světově známý magazín Elle ve speciálním vydání Middle East. Liší se sortimentem produktů odpovídající i lokálním značkám a ženy na fotkách jsou řádně zahaleny ve volných stylových abayích. Nenajdete zde modelky ve spodním prádle či plavkách.

Přestože obálky těchto časopisů připomínají obálkou řadu západních časopis, jsou jim často podobné i svým obsahem. 20-letá fotografka Nouf Alhimiary říká: „V arabských časopisech najdete i fotky, které vypadají jak ze západních časopisů. A tak jsem udělala to stejné, začala jsem fotit věci kolem sebe tak, aby vypadaly jako ty věci

⁵⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Al_Jamila

v časopisech⁵⁹.⁶⁰ Tímto nám v podstatě říká, že i když ženy na obálkách časopisů jsou namalované a mají na sobě poslední trendy módy, jediným povoleným oděvem žen v Saudské Arábii je stále ještě abaya a šátek zvaný niqāb.

Nově je k dispozici online magazín <http://www.expatwoman.com/saudiarabia/> který přináší články v angličtině zaměřené hlavně pro ženy-cizinky. Tento online magazín nabízí i sekce Kuvajt, Dubaj, Abu Dhabi.

5.2 Magazíny pro ženy v Kuvajtu

Pokud se týká nabídky časopisů určené ženám, Kuvajt je více otevřenější než jeho sused Saudská Arábie a najdete zde i některé z prestižních celosvětových magazínů. Za první arabsky psaný časopis, který se zajímá o společenské události a celebrity se považuje časopis **AHLAN!Kuwait** (aspoň to tak tvrdí na svých internetových stránkách). Jeho první číslo vyšlo v červnu 2004. 62% ze všech čtenářů tvoří ženy mezi 30-39 lety a 38% tvoří dokonce muži.⁶¹ Ti si přijdou na své v magazínu *Thouq*, který se zabývá luxusním pánským stylem. Časopisy **AHLAN!** najdeme i podobné verzi v UAE. Od stejného nakladatelství, které vydává **AHLAN!Kuwait** najdeme i anglický měsíčník **THETALK** přinášející novinky pro ženy a muže z různých koutů módního světa. Má přes 40 tisíc čtenářů na jeden výtisk se 10 tisíci kopiemi vytištěnými v Kuvajtu.⁶²

---

⁵⁹ „*Even in Arab magazines, the pictures you'd find were westernized. So I started taking photos of things around me and tried to make them look like the stuff I saw in magazines.*“

⁶⁰ LEGGETT, T.,: *Saudi Arabia isn't having a feminist revolution.* [online]. 20.5.2013 [13-12-23]. Dostupné z : <http://www.vice.com/read/if-this-is-a-feminist-revolution-how-come-saudi-authorities-censored-half-of-my-exhibition>

⁶¹ *PH7 Publishing house.* [online] [13-12-27]. Dostupné z : http://www.ph7-kw.com/Ahlan_Rate_Card.html

⁶² *PH7 Publishing house.* [online] [13-12-27]. Dostupné z : http://www.ph7-kw.com/PDF/ThaTalk_2013.pdf

Zdroj⁶³

Další arabsky psaný magazín zaměřený na ženy je magazín Lana Magazine. Mezi významné mezinárodní magazíny, které si můžete pořídit i v Kuvajtu patří Middle East verze časopisu Elle.

5.3 Magazíny pro ženy v Kataru

Katarským lifestyleovým magazínem, který začal vycházet v 1998 jako měsíčník je **Jamila**. Ten také vychází v sousedních zemích. Zabývá se o arabskou ženu a rodinu. Je psán v arabštině a distribuován i do sousedních států. Jeho mottem je: "Krásná uvnitř".

Jedničkou v oblasti časopisů zabývajících se módou je Glam. Stejně vydavatelství (Oryx) vydává i časopis Woman Today. Oba dva anglicky psané časopisy se věnují módě, kosmetice, fitness, podobně jako i některé z časopisů u nás. Jsou rovněž i stejně plné reklam.

⁶³ <http://www.flickr.com/photos/lanamagazine/11148330143/>

Zdroj⁶⁴

Online magazín www.expatswoman.com přináší mnoho informací o životě v zemi pro ženy z jiných zemích, které žijí v Kataru. Odpovídá na otázky, zda se sem vůbec přestěhovat, kde žít v Doze, do jaké školy mohou posílat své děti, zda mohou sehnat práci a jaké společenské akce se v Kataru konají a mnohé další.

5.3.1 Magazíny pro ženy ve Spojených arabských emirátech

Magazíny, ať už se zabývají módou anebo kosmetikou, zdravím, rodinou atd. určitě mají v UAE co nabídnou. Najdete zde vydání nejznámějších ženských časopisů jako **Cosmopolitan Middle East**, **ForbesWoman Middle East**, **Elle Middle East**. Tyto magazíny vycházejí jako verze zaměřené pro čtenářky v oblasti Blízkého východu. Je zde potřeba říci, že tyto magazíny jsou přizpůsobeny v celé řadě věcí s respektem k místní kultuře. V editoriału *Elle Middle East* se neobjeví módní fotoeditoriál zaměřený na plavky. Odhalování těla není ani v Dubaji v pořádku. I když se tolerují evropští turisté v šortkách, přesto je na dveřích všech obchodních center upozornění na nutnost vhodného

---

⁶⁴ <http://glamqatar.tumblr.com/>

ošacení. Existuje zde i dozor, který to v některých případech připomene a doporučí si něco vhodného koupit na zahalení, případně jak se příště vyvarovat nevhodného oděvu. Takové případy však nejsou časté. Jinak tomu ale je pokud jsou turisté z jiných arabských zemí jako např. Egypt, Libanon atd. Mezi magazíny zabývající se mezinárodními trendy, osobnostmi i místními značkami a módními akcemi v Dubaji je týdeník **Ahlan Magazine UAE**.

Zdroj⁶⁵

Z dalších anglicky psaných časopisů si můžeme uvést **Viva Magazine, Arabian Woman Magazine UAE, Grazia Magazine UAE**. Online časopis zaměřující se na ženy- expats v Dubaji je měsíčně obnovovaný časopis Expat Woman Dubai. Mezi arabsky psané lifestylové magazíny patří **Kul Al-USra Magazine, Al Manara**.

⁶⁵ <http://jeneuve.com/facialskincare/2010/12/06/cameron-diaz-ahlan-dubai-featuring-jeneuve-anti-cellulite-pro-complex-editors-choice-no-1/>

Zdroj⁶⁶

Zdroj⁶⁷

6 Působení ženy v médiích a vliv na veřejné mínění

Ženy v arabských zemích jsou většinou západními médii chápány jako pasivní oběti útlaku a nesvobody. Přestože ženy tvoří více než padesát procent populace a hrají důležitou roli ve společnosti, přesto jejich zastoupení v médiích v průběhu let bylo neobjektivní, dílčí a zkreslené.⁶⁸

Západní chápání postavení ženy v arabských zemích je víra v to, že arabské ženy, zahalené a izolované, musí být zachráněny z pout své vlastní kultury.

Roli tu hraje kulturní a jazyková bariéra. Většina zahraničních čtenářů, diváků, neumí arabsky. To je jedním z důvodů, proč nejsou arabské ženy ukazovány v západních médiích. Musíme vzít ale v úvahu výzkum Global Media Monitoring Project (2005), který monitoroval působení ženy v médiích v 76 zemích. Výsledky ukázaly, že žena byla součástí zpráv (jako předmět zprávy) pouze z 22 % a méně se jí dostalo pozornosti v ekonomických, politických a vládních zprávách, kde většinou dominují muži.⁶⁹ (Arab women in arab news, 15s.) Můžeme tedy říci, že v globálním pojetí se zprávám, kde

⁶⁶ <http://blog.aiisha.com/tag/yara/>

⁶⁷ <http://www.pinterest.com/shksdubai/fans/noticias-trabajo-eventos-p%C3%BABlicos-y-varios/>

⁶⁸ KIRAT, M.: Controversial ties: Women and media. [online]. 02.12.2013 [cit. 14-01-25]. Dostupné z : <http://thepeninsulaqatar.com/views/political-views/263002/controversial-ties-women-and-media>

⁶⁹ „According to the Global Media Monitoring Project (2005). monitoring coverage of women in the news across seventy-six countries, women made up only 22 % of all news subjects and even lower percentages when the reporting turned to the economy, politics and government.“

vystupují ženy, dostane mnohem menšího prostoru, než zprávám, kde účinkují muži. Muži dominují ve všech aspektech života. Tento mužský vliv způsobil jakékoliv vyloučení pozitivního myšlení o schopnostech žen, jako být nezávislá, silná, vlivná a být v pozici vedoucí s rozhodovací pravomocí. Média jsou odrazem a zrcadlem společnosti a v tomto případě nejsou schopna prolomit tabu a napadat tuto ideologii.⁷⁰

Situace žen a arabském světě se liší v každé zemi, ale obecně lze říci, že ženy jsou opomíjeny ve většině odvětví. Feministické hnutí jsou omezené a neefektivní a neřeší skutečné problémy a obavy žen ve společnosti a jejich politická participace téměř neexistuje.⁷¹

Přesto ženy nejsou v médiích opomenuty. Existuje tu samozřejmě sektor, který se přímo zaměřuje na ženy. Knihy arabských autorek získávají na publicitě stejně jako časopisy zaměřené na životní styl, módu, nakupování, svatbu, jídlo a vaření, případně rodinu. Ale i toto zařazování staví ženu do role odpovídající kulturním stereotypům.

Ženy v západních médiích mají rovnoprávné postavení s muži. Tomu tak však není v arabské části světa. Saudská novinářka (pro noviny Al Watan) si v reakci na tuto skutečnost stěžovala, že je potřeba, aby se vláda podívala na fungování saudských nakladatelství, neboť její práva, jako ženy-novinářky, jsou ignorována a nedostává se jim uznání, které si zaslouží.⁷² Manal al-Sharif, novinářka pracující pro saudské noviny Al Watan by ráda viděla právě rovnost postavení mezi saudskými novináři. Pohoršuje se nad tím, že ženy-novinářky v Saudské Arábii mají menší příjem a dostává se jim méně respektu než jejich mužským kolegům.

Pokud hovoříme o ženě v médiích, je nutné připomenout náboženskou otázku oblékání z hlediska vystupování v médiích. Polonahé herečky, intimní a nevhodné scény jsou samozřejmě vystřižené anebo přelepené (v knihách).

---

⁷⁰ KIRAT, M.: Controversial ties: Women and media. [online]. 02.12.2013 [cit. 14-01-25]. Dostupné z : <http://thepeninsulaqatar.com/views/political-views/263002/controversial-ties-women-and-media>

⁷¹ KIRAT, M.: Controversial ties: Women and media. [online]. 02.12.2013 [cit. 14-01-25]. Dostupné z : <http://thepeninsulaqatar.com/views/political-views/263002/controversial-ties-women-and-media>

⁷² AL-MALKI, A. M., KAUFER, D., ISHIZAKI, S., DREHER K.: *Arab women in arab news, Old stereotypes and new media*, 2. vyd., Edinburgh: Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-1-7809-3042-8

V Saudské Arábii to došlo tak daleko, že tamní organizace změnili i katalog švédského obchodního gigantu Ikea. Ženy z tohoto katalogu byly vymazány anebo nahrazeny muži. Místním tam přijde nevhodné zobrazovat ženu v pyžamu čistící si zuby. Švédská společnost (Švédsko je hlasitým zastáncem ženských práv) o této skutečnosti nevěděla a byla pobouřena. Nakonec v rámci obchodních zájmů, nedošlo k žádné reakci.⁷³

Bohužel se tak děje nejen v Saudské Arábii. I v tak západu otevřené zemi, jako jsou Spojené arabské emiráty, dochází k cenzuře. Pravidelně jsou filmy sestříhány tak, aby nezobrazovali nějakou lechtivou scénu a knihy v knihkupectvích jsou rovněž důsledně zkoumány. Většinou v těch rozbalených (k dispozici k nahlédnutí) jsou přelepeny intimní partie a to například v takových knihách, jako jsou knihy o módě. Samozřejmostí už je pak “čtverečkování” nevhodných záběrů v televizi.

Situaci v jednotlivých zemích si popíšeme podrobněji v následující kapitole.

---

⁷³ MALIK, N.: *No women please, we are Saudi Arabian Ikea*. [online]. 02.10.2012 [cit. 14-01-24].
Dostupné z :
<http://www.theguardian.com/commentisfree/2012/oct/02/no-women-saudi-arabian-ikea>

7 Situace v médiích a zobrazení ženské role

7.1 Saudská Arábie

Saudská Arábie je monarchií, kde ženy nemají rovnoprávné postavení s muži. Přesto zde ženy jako režisérky, novinářky, publicistky existují. Ve srovnání se západem zde k vývoji dopředu dochází velmi pomalu.

Teprve nedávno zde byl natočený první film a dokonce ho natočila žena. Snímek režisérky Haifaa Al Mansour vznikl v loni a objevil se na festivalu v Benátkách, kde si odnesl řadu uznání. V čem je ale snímek jiný? Asi netradičním faktem, že v Saudské Arábii jsou kina zakázána. Režisérka a zároveň scénáristka to rozhodně neměla při natáčení lehké. *"Na ulici se vedle sebe nesmí vyskytovat muž a žena, a zvláště ne, když to vypadá, že žena dává muži rozkazy,"* vysvětluje režisérka.⁷⁴ A tak se mnohy musela schovávat uvnitř nákladáku a režírovat odtud.

Režisérka v rozhovoru pro média přiznala, že ženy v Saudské Arábii získávají víc a víc příležitostí ke vzdělání i k zaměstnání. Klíčem k tomu jsou podle ní právě mladší generace posouvající hranice společenského chování.⁷⁵

Maha Akeel, saúdská novinářka, dělala mezi lety 2004- 2006 průzkum na téma kolik žen pracuje v médiích po celé zemi. Zjistila, že ženy tvořily méně než 8 % v novinách a asi 5 % v rozhlasovém a televizním vysílání. O dva roky později se tato procenta téměř nezměnila.⁷⁶ Poměry se začínají pomalu měnit, v zemi začíná vznikat nová skupina mladých novinářů.

Saúdská novinářka Sabria Jawhar v jednom ze svých sloupků kritizovala Komisi pro zachování ctnosti a prevenci neřesti. Byla kritizována svým editorem, za tuto kritiku. Sloupek popisoval případ, kdy byla mladá matka vzata do vazby náboženské policie a

---

⁷⁴ První film ze Saudské Arábie natočila žena. *Výprávi o bicyclu*. [online]. 4.09.2012 [13-17-10].

Dostupné z : <http://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-57317800-prvni-film-ze-saudske-arabie-natocila-zena-vypravi-o-bicyclu>

⁷⁵ První film ze Saudské Arábie natočila žena. *Výprávi o bicyclu*. [online]. 4.09.2012 [13-17-10]. Dostupné z : <http://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-57317800-prvni-film-ze-saudske-arabie-natocila-zena-vypravi-o-bicyclu>

⁷⁶ SAKR, N.: *Women and Media in Saudi Arabia: Changes and Contradictions*. [online] 23.10.2009 [cit. 14-01-25]. Dostupné z : <http://www.resetdoc.org/story/00000001457>

údajně bita za to, že poprosila jednoho muže o svezení do Jeddy. Tento sloupek nakonec přece jen vyšel, ale byl editován a předcházela tomu hodně dlouhá výměna názorů s editorem.

Právě novinářka Jawhar patří k nové generaci saudských novinářů, kteří si vybrali trochu více agresivní přístup k saudské reformě a mají snahu o změny v ženských právech. Při svém psaní preferuje angličtinu nad arabštinou z toho důvodu, aby mohla lépe oslovit západní publikum. Jak sama říká, Saudy není potřeba přesvědčovat o tom, že reforma je v jejich zemi nezbytná. Je potřeba, aby Západ více porozuměl saudským otázkám. Dokonce se jí v roce 2010 podařilo poprvé se dostat na žebříček „Sto nejvlivnějších Arabů“ dubajského magazínu a to na 94. místo. Bohužel jak sama přiznala, v její zemi to asi nikoho neohromí. Získala si základnu anglicky mluvících čtenářů, ale i ignoraci ze strany arabsky mluvících kolegů.

Někteří saudští novináři se nemohou smířit s faktem, že Jawhar pochází z posvátného města Medíny, nosí nikáb, ale zaujímá liberální pozici k sociálním a politickým otázkám. „*Strávila příliš mnoho času na Západě*“ řekl jeden saudský novinář.⁷⁷

Vypadá to ale, že poměry v zemi se budou do budoucna postupně měnit. Nedávná kampaň „Women2Drive“ zahltila sociální média jako facebook, twiteer i youtube. Aktivistka Manal Al-Sharif zde vyzývá saudské ženy k tomu, aby se zasadily o své právo řídit. (Viz. Kapitola 5.1 Saudská Arábie). Tato kampaň vzbudila ohlas a rozproudila rozsáhlou diskuzi.

Saudská televize a noviny tradičně ignorují názory žen. Ženy prakticky nezaujímají žádné pozice v rámci rozhodovacího procesu a ani neosazují pozice šéfredaktorů anebo jim podobných pozic. Právě díky sociálním médiím se i ženy mohou zapojit do diskuze, a to nejen o ženských otázkách, ale i o politice, ekonomice, náboženství, literatuře atd. Tyto ženy vytvořily svoje blogy, webové stránky, aby se mohly volně vyjádřit. Jednou z posledních online kampaní je snaha o zrušení poručnictví muže nad ženou, které platí v Saudské Arábii.

Ještě v roce 2005 si saudská novinářka Elaph stěžovala na fakt, že představení státu a

---

⁷⁷

WAGNER, R.: Saudi Female Journalist Defies Western Stereotypes [cit. 14-01-23] [online] Dostupné z : <https://sites.google.com/site/roblwagnerarchives/saudi-female-journalist-defies-stereotypes>

vysocí vládní úředníci dovolili, aby je zpovídaly západní novinářky-ženy. Zatím co místním novinářkám-ženám to bylo odepřeno.⁷⁸ Zemi bude ale čekat postupná modernizace zažitých zvyklostí. Země pod vládou Krále Abdalláha dokonce poprvé vyslala atletky olympijské hry v Londýně a ženy budou moci volit i v⁷⁹ nadcházejících volbách. (...).

7.2 Kuvajt

Zatím co ženy v Saudské Arábii budou moci poprvé k volbám až v roce 2015, ženy v Kuvajtu dostaly právo hlasovat už v roce 1985, toto právo jim bohužel bylo odebráno a znovu zavedeno až v květnu 2005.

Právě udělení práva volit a být volena byl obrovský krok dopředu v životech kuvajtských žen.

Na toto právo čekaly již od roku 1971, kdy Nooriyyah Assaddaani, lídr Komise arabských žen, poprvé navrhla vládě, aby bylo ženě umožněno jít volit a být volena. Tehdy byl tento návrh smeten ze stolu. Až 16. května 2005 byl tento návrh schválen a ženy měly možnost jít v roce 2006 konečně volit a ucházet se i o volební pozice. Časopis Al Quds Al Arabi tehdy nazval tento akt, kdy ženy vstupují do politiky, jako zásadní obrat v ženské otázce nejen v Kuvajtu, ale v celé oblasti Golského zálivu. Ženské kandidátky byly determinované k vítězství. To se bohužel ještě v roce 2006 neuskutečnilo. Ženy do kuvajtské politiky poprvé vstoupily až v roce 2009. Čtyři ženské kandidátky tehdy postoupily do parlamentu. Všechny měly tituly PhD a všem se dostalo vzdělání ve Spojených státech amerických, zároveň však byly v jiných životních situacích (jedna rozvedená, jedna vdaná z cizince atd.) Byly prostě jako všechny ženy. Jak to tehdy popsala anglická Al Jazeera, ženské kandidátky stály v opozici proti silným a charismatickým kandidátům, kteří se účastnili politického života v Kuvajtě řadu let. Přesto tyto ženy vyhrály a dnes se snaží posunout zemi kupředu a zajistit ženám lepší

---

⁷⁸ AL-MALKI, A. M., KAUFER, D., ISHIZAKI, S., DREHER K.: *Arab women in arab news, Old stereotypes and new media*, 2. vyd., Edinburgh: Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-1-7809-3042-8

⁷⁹

práva v jejich zemi.⁸⁰

V listopadu 2009 Nejvyšší kuvajtský soud potvrdil ženě právo na to, aby si mohla sama zažádat o cestovní pas i bez vědomí manžela.⁸¹

V porovnání s ostatními arabskými zeměmi tedy můžeme říci, že kuvajtské ženy jsou jedny z nejvíc emancipovaných žen blízkého východu. Zastávají řadu významných funkcí. Tvoří 70 % univerzitních studentů a 40 % z nich je pracovně aktivních.⁸²

Ženy dosáhly významné pozice ve společenském i politickém životě hlavně po objevení ropy. Dříve většina žen zůstávala doma, nebyly vzdělané a bylo jim maximálně dovoleno recitovat korán doma. Celá společnost byla řízena muži. Změna však nastala, když obchodnické rodiny začaly posílat dcery do školy. Po objevení ropy bylo vzdělávání žen již nezbytnou součástí pro posun a rozvoj země a společnosti.

Ženy zastávají nedílnou součást i v médiích. Právě média dávají ženám svobodu a nabízejí cestu jak hlasitě a viditelně prosazovat nárok na svá práva.

Některé z významných žen v médiích jsou Fatima Hussain. Mama Anisa je zase v Kuvajtu známá svými programy pro děti. První generaci žen v médiích tvořily i Suad Al Sabah, Amina Al Sharrah, Mona Taleb, atd.

Kuvajtské ženy publikují i poezii, filmy a zaujímají místa v i novinách. Známa novinářka, majitelka a redaktorka týdeníku Al Majales Hidaya Alsalem byla zavražděna kvůli svým článkům a názorům.⁸³

---

⁸⁰ AL-MALKI, A. M., KAUFER, D., ISHIZAKI, S., DREHER K.: *Arab women in arab news, Old stereotypes and new media*, 2. vyd., Edinburgh: Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-1-7809-3042-8

⁸¹ AL-MALKI, A. M., KAUFER, D., ISHIZAKI, S., DREHER K.: *Arab women in arab news, Old stereotypes and new media*, 2. vyd., Edinburgh: Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-1-7809-3042-8

⁸² *The Role of women in Kuwait*. [online]. [cit. 14-01-29] Dostupné z: <http://www.kuwaitemb-australia.com/women.html>

⁸³ *Women in the media in Kuwait*. [online]. 03.11.2012 [cit. 14-01-29]. Dostupné z: <http://essays24.com/print/Women-Media-Kuwait-Research/61145.html>

7.3

Katar

Katar lze považovat za nejliberálnější arabské země, pokud se týká práv ženy. I tak zde panují a život ženy řídí tradiční hodnoty. S prací v médiích samozřejmě souvisí určitá publicita, což mnoho katarských rodin netoleruje.

V povědomí veřejnosti byl názor, že žena, která se ráda předvádí na kameru, musí být buď rozvedená, gay anebo prostitutka.⁸⁴

Katarské ženy se jako reportérky začaly objevovat až v posledních letech.

Reportérka Hassan, je jedna z mála katarských žen, jejíž rodina toleruje fakt, že se objevuje v televizi, že má fotografii v novinách anebo dokonce se sama vyfotografuje a fotku umístí na sociální média. Ta vysvětluje situaci tím, že většinou jsou takové věci tabu ve společnosti, neboť tím katarské ženy mohou riskovat perspektivní manželství a reputaci své rodiny, pokud se jejich fotografie (dokonce ony samé) objeví na veřejnosti, i kdyby to mělo být v kladném smyslu. Jak se zmiňuje autorka článku (*Qatar's invisible women*)⁸⁵ Christina Paschyn, místní ženy se vyhýbají i takový fotografiím, jako jsou fotky třídy, pokud je zde možnost, že by se mohly dostat do médií. Dokonce autorka, sama žurnalistka, jednou přednášela na katarské univerzitě, kde byla dokonce převaha žen nad muži. Na fotografii ze symposia, (jí později zaslané) byli ale vyfotografováni jen muži. Když se organizátora ptala, proč tomu tak bylo, odpověděl jí, že je jednodušší pro fotografa vyfotit muže, neboť všech místních žen by se nejdříve musel ptát na povolení.⁸⁶

Přesto toto stigma nevyplývá z náboženství. Spíše jde o duchovní překážku, která souvisí s patriarchální společností. Toto tabu většinou vyplývá ze snahy chránit rodinu před pomluvami. Kdyby člověk viděl na fotografii krásnou ženu, může o ní mluvit a to se zpět dozví rodina ženy. Pověst rodiny a mužů je v tomto státě, ostatně jako ve všech dalších arabských zemích, velice cenná a vychází z kořenů prvních arabských obyvatel.

---

⁸⁴ PASCHYN, CH.: *Qatar's invisible women*.). [online]. 17.12.2013 [cit. 14-01-25] Dostupné z : <http://www.chimeforchange.org/stories/qatar-s-invisible-women?pillar=justice>

⁸⁵ PASCHYN, CH.: *Qatar's invisible women*.). [online]. 17.12.2013 [cit. 14-01-25] Dostupné z : <http://www.chimeforchange.org/stories/qatar-s-invisible-women?pillar=justice>

⁸⁶ PASCHYN, CH.: *Qatar's invisible women*.). [online]. 17.12.2013 [cit. 14-01-25] Dostupné z : <http://www.chimeforchange.org/stories/qatar-s-invisible-women?pillar=justice>

Společnosti, potřebující reklamu, většinou využívají cizinek, které na focení převlečou, aby vypadaly jako místní. A i kdyby se místní žena přece jen chtěla objevit v reklamě, tak by na to potřebovala povolení otce, bratra a strýce.

V mnoha ohledech je Katar liberálnější a moderní islámský stát, i když je zde wahábiistický islám jako v Saúdské Arábii, ženy zde mají větší svobodu. Mohou řídit (pod podmínkou že jim jejich otec či manžel podepíše licenci), získat cestovní pas a dokonce cestovat bez svolení mužského opatrovníka. Mohou také hlasovat a být i voleny do obecních zastupitelstev. Stejně jako v jiných zemích Perského zálivu, i zde převažuje počet žen nad muži na vysokých školách. Přes toto všechno je to stále patriarchální společnost se silným konzervativním přístupem k ženám. Mnoho pracovišť je genderově odděleno a v městské radě zasedá pouze jedna žena z 29 členů.⁸⁷

Snad se poměry do budoucna změní. To by se mohlo povést díky manželce Jeho Výsosti Sheikha Hamada bin Khalifa Al Thani, Mozah bint Nasser Al Missned, která se stále častěji objevuje v médiích. Zajímavý je fakt, že saúdské ženy se v televizi objevují celkem pravidelně, což je celkem zajímavé vzhledem k tomu, že zde ženy mají méně práv než v sousedním Kataru (přesto byly vymazány ze saúdského katalogu Ikea).⁸⁸

7.4 Spojené arabské emiráty

Přestože Spojené arabské emiráty, konkrétně Dubaj, jsou otevřené turistům, firmám a podnikům ze západu a navenek se prezentují jako moderní arabský stát, i zde se dějí věci související s autoritářským režimem.

UAE se snaží si zanechat v médiích neposkvřenou tvář. Dříve chudá země žijící z rybolovu a sběru perel se stala pohádkově bohatou. Úloha žen ve společnosti rostla

---

⁸⁷ PASCHYN, CH.: *Qatar's invisible women*. [online]. 17.12.2013 [cit. 14-01-25] Dostupné z : <http://www.chimeforchange.org/stories/qatar-s-invisible-women?pillar=justice>

⁸⁸ MALIK, N.: *No women please, we are Saudi Arabian Ikea*. [online]. 02.10.2012 [cit. 14-01-24]. Dostupné z : <http://www.theguardian.com/commentisfree/2012/oct/02/no-women-saudi-arabian-ikea>

v souladu s vývojem země. Dříve byla úloha žen starat se o potřeby rodiny, výchovu dětí. Negramotnost žen dosahovala v počátcích až 85 % všech žen. To se v průběhu let změnilo a dnes ženy tvoří cca 57 % studentů na školách a cca 71 % studentů na univerzitách. Zasloužila se o to manželka šejka Rashida bin Saeda Al Maktouma, Latifa bint Hamdam, která vzdělání žen v zemi vysoce podporovala.⁸⁹

V roce 1975 byla založena organizace na podporu žen: Generální svaz žen (GWU), který založila Sheikha Fatima Bint Mubarak. Místní ženy se zapojily více do politických a občanských akcí.

Země je řízená jak civilním právem, tak právem šaría. Země navenek vystupuje jako moderní arabská společnost. A proto se v místních novinách, časopisech a v televizi nedozvíte o tématech, jako jsou drogy, alkohol, sex a korupce. Samozřejmě i tady to existuje.

Arabských novinářů pracujících v anglicky psaných magazínech a novinách příliš mnoho není a ti zahraniční (především Britové) si záhy po svém příjezdu uvědomí, že tady se „špinavé prádlo“ na veřejnosti nepere. Vláda má zájem na udržení dokonalého obrazu, takového, za které platí ve velice drahých reklamách. Obraz Dubaje, kde je všechno možné. Proto je pro novináře někdy velmi těžké najít témata k psaní článků anebo si je vymýšlet. Tamější anglický tisk se zaměřuje na cizince (tzv. Expats) a na turisty, ne na samotné občany Emirátů, kteří se dostanou do médií jen, když zaujmají nejvyšší posty.⁹⁰

---

⁸⁹ *His Highness Sheikh Mohammed bin Rashid Al Maktoum*. [online]. [cit. 14-01-30]. Dostupné z : <http://www.sheikhmohammed.com/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=7d3c4c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>

⁹⁰ EL-BALTAJI, D.: *Picture perfect: How the story of Dubai's other side can never be told*. [online]. 2007 [cit. 13-12-10]. Dostupné z : http://www.arabmediasociety.com/countries/index.php?c_article=106

8 Závěr

V průběhu své práce jsem detailně zkoumala vývoj ve vybraných zemích Arabského poloostrova (Saudská Arábie, Kuvajt, Katar, Spojené arabské emiráty). Tyto země prošly obrovským ekonomickým vývojem od nalezení „černého bohatství“ ropy, bohužel ale tradiční smýšlení a chování v souladu s koránem je stále ještě hluboce zakořeněné.

V místních poměrech stále přetrvává důraz na tradice, úcta, rodinná pouta a hlavně chování v souladu s islámem. Před rokem 1938, než byla objevena ropná pole, byly tyto země chudé, většina lidí negramotných se silně zakořeněným vyznáním. S těžbou ropy se tyto země posunuly obrovsky kupředu a s tím i mediální odvětví. Právě propagaci v médiích využívá např. Dubaj k tomu, aby přilákal davy turistů oslněných představou moderního arabského světa. Islám je zde velmi silným náboženstvím, prostupuje a ovlivňuje celou společnost. Proto bylo nezbytné, abych se v práci zabývala i vývojem islámu a jeho tradicemi. V práci jsem popsala i momentální situaci žen v jednotlivých zemích, neboť to se vším úzce souvisí. Existuje tu velmi úzké propojení mezi veřejným míněním, tradicemi a vedením státu. To samozřejmě ovlivňuje média. Většina médií v těchto zemích podporují tamější vedení a je přímo zakázané mluvit špatně o králi, šejkovi atd. Většina těchto médií je navíc sponzorovaných a nepraktikuje se zde investigativní žurnalistika, ale naopak zde panuje cenzura. Země dodržují předpisy zvané Šaría, jejichž dodržování je kontrolováno náboženskou policií. Míra tolerantnosti se v každé zemi liší. Např. v Dubaji si mohou cizinky dovolit volně se procházet v krátkých šortkách anebo šatech bez ramínek. Zatímco v Saudské Arábii se zahalování vztahuje i na cizinky, které jsou povinny nosit abayi.

Ženy zaujímají důležité postavení v islámské společnosti, bohužel v ní mají i definované místo. S mírou tolerance souvisí i postavení žen v médiích. V Dubaji není problém vidět ženu- reportérku, zatímco v Kataru je žena- reportérka považována za „lehou děvu“. V Kuvajtu ženy zastávají mnoho důležitých vládních pozic, zatímco v Saudské Arábii nemají ženy zatím ani právo volit.

Vše se ale vyvíjí kupředu. Jako v každé společnosti i tady najdeme časopisy určené pro ženy, i když jejich kolekce módy bude více konzervativní. Navíc si ženy našly cestu, jak se bít za svá práva a to pomocí sociálních médií, jako byla např. internetová sociální

kampaň Women2Drive za udělení práva řídit auto pro saudské ženy. Ty podpořil i saudský princ a to prostřednictvím Twitteru. Tato akce se bohužel nepodařila a jedna z odsouzených žen podepsala prohlášení, že už nebude zkoušet řídit a druhá byla odsouzena k desíti ranám biče.⁹¹

V práci jsem se snažila propojit náboženství, charakteristiku země a dostat tak lepšímu vysvětlení role ženy ve státě a v médiích, ať už jako ženy, která v médiích působí anebo ženy, která je médií prezentována. Ač se nám tento arabský svět může zdát nepochopitelný, je potřeba ho respektovat a nezasahovat, neboť každá změna si vyžaduje čas. Na závěr jsem připojila stručný slovníček islámu pro lepší vysvětlení rozdílných pojmů. Otázku, kterou jsem si kladla na počátku práce, jsem mohla zodpovědět tak, že v arabských zemích panují silné náboženské tradice a pozice ženy zde není ekvivalentní k pozici muže. Avšak díky novým médiím zde nastává změna. Věřím, že tento postup kupředu bude dále pokračovat a ženy zde získají plné občanské svobody. Vždy však musíme mít na mysli, že život v arabském světě je odlišný od jiných částí světa a ne všechno, co se Evropanům zdá neobvyklé a chybné, je ve skutečnosti špatné.

---

⁹¹ ČTK: *Saudskoarabský princ podpořil ženy, které chtějí samy řídit auta.* [online]. 15.4.2013 [cit. 14-01-31]. Dostupné z : <http://zpravy.ihned.cz/c1-59695180-saudskoarabsky-princ-podporil-zeny-kttere-chteji-samy-ridit-auta>

9 Slovníček- základní pojmy

Alláh- arabsky Bůh

Baraka- požehnání

Džihád- svatá válka

Fikh- islámská právní věda

Fitra- přirozenost lidí

Hadždž – pouť do Mekky

Imám- vůdce, zejména modlitby

Korán- svaté písmo

Mešita- místo pro provádění modlitby

Qible - směr ke Ka'bě v Mekce

Ramadán- postní (devátý) měsíc islámského kalendáře

Salát - modlitba

Saum – půst

Sunna- zvyklosti, činy, příkazy a skutky Proroka Muhammada

Šaría- zákon a vláda podle Koránu a sunny

Wahhábismus- muslimské reformní hnutí ..

Zakát – dobročinnost

10 Seznam použitých zdrojů

10.1.1 Česká literatura

BROŽKOVÁ, H., JIRÁSEK, J., LIBOVICKÁ, L., et al.: *Velká encyklopedie zeměpisu*, 2.vyd., Praha: Svojtka& Co., 2003. ISBN 80-7237-939-9

LAVIČKA, V. Emiráty: ráj budovaný v poušti. *Český exportér- příloha Hospodářských novin*, prosinec 2013. roč.13, č. 10, s. 4-9. ISSN 1213 - 7693

KOCOURKOVÁ, J.: *Jiný kraj, jiný mrav: jak se chovat v cizině*. 1. vyd., Praha: Olympia, 2003, ISBN 80-703-3774-5

MÜLLER, Z.: *Islám*, 1.vyd.,m Praha: NS Svoboda, 1997. ISBN 80-205-0534-2

10.1.2 Zahraniční literatura

ABD AL -ATÍ, H.: *Zaostřeno na Islám*, 2.vyd., Praha: Islámská nadace v Praze, 2010. ISBN 978-80-904373-6-4

AL-MALKI, A. M., KAUFER, D., ISHIZAKI, S., DREHER K.: *Arab women in arab news, Old stereotypes and new media*, 2. vyd., Edinburgh: Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-1-7809-3042-8

ARMSTRON, K.: *Islam: A Short History*, 1.vyd., Phoenix: New Ed edition, 2001. ISBN 978-1842125830

IBRAHIM, I. A.: *Stručný průvodce k porozumění islámu*, 1. vyd., Praha: Islámská nadace v Praze, 1972. ISBN 80-903196-1-0

FLEISSIG, J., BAHBOUH, CH. : *Malá encyklopedie islámu*, Praha: Dar ibn Rushs, 1993. ISBN 80-900767-3-4

MUHAMMAD: *Korán*, Brno: Československý spisovatel, 2012. ISBN 978-80-7459-080-1

10.1.3 Internetové zdroje

AL-NASR., M.: *Závoj vysvobození „hidžáb“*. [online]. [cit. 13-12-10]. Dostupné z : <http://www.islamweb.cz/clanky/clanek.php?id=39>

Arab world. [online]. [cit. 13-12-10]. Dostupné z :

http://geography.about.com/gi/o.htm?zi=1/XJ&zTi=1&sdn=geography&cdn=education&tm=1006&gps=425_2673_1708_804&f=00&su=p284.13.342.ip_&tt=2&bt=1&bts=71&zu=http%3A//www.unesco.org/new/en/unesco/worldwide/arab-states/

- Arabian peninsula*. [online]. [cit. 13-12-10]. Dostupné z :
http://www.ucalgary.ca/applied_history/tutor/islam/beginnings/arabian.html
- Arabský svět*. [online]. [cit. 13-12-10]. Dostupné z :
http://cs.wikipedia.org/wiki/Arabsk%C3%BD_sv%C4%9Bt
- EL-BALTAJI, D.: *Picture perfect: How the story of Dubai's other side can never be told*. [online]. 2007 [cit. 13-12-10]. Dostupné z :
http://www.arabmediasociety.com/countries/index.php?c_article=106
- BERANOVÁ, L.: Katar pošle letos na olympiádu i ženy. [online]. 9.3.2012 [cit. 14-01-13]. Dostupné z : <http://hn.ihned.cz/c1-54985360-katar-posle-na-olympiadu-poprve-i-zeny>
- BŘEZINOVÁ, M.: *Saudská Arábie povolila ženám jízdu na kole. Jen s mužem a v parku*. [online]. 5.4.2013 [cit. 14-01-13]. Dostupné z :
http://zpravy.idnes.cz/zeny-v-saudske-arabii-mohou-ridit-kolo-dhp/zahranicni.aspx?c=A130405_221209_zahranicni_brm
- ČTK: *Saúdskoarabský princ podpořil ženy, které chtějí samy řídit auta*. [online]. 15.4.2013 [cit. 14-01-31]. Dostupné z : <http://zpravy.ihned.cz/c1-59695180-saúdskoarabsky-princ-podporil-zeny-ktere-chteji-samy-ridit-auta>
- Dress Code*. [online]. [cit. 14-01-15]. Dostupné z http://www.expattwoman.com/saudiarabia/monthly_saudiarabia_guide_Dress_code__11621.aspx
- Dvojí metr pro islámské země. Islámské právo a ženy v Saudské Arábii*. [online]. [cit. 14-01-15]. Dostupné z : <http://www.rodon.cz/print/clanek.php?id=94>
- FIALKOVÁ, M. : *Je snadné být velvyslankyní v Kuvajtu? Rozhovor s PhDr. Janou Hybáškovou*. [online]. 2004 [cit. 13-12-26] Dostupné z : <http://www.cesky-dialog.net/clanek/1094-je>
- GROH, M.: *Ženy v Emirátech*. [online]. 15.6.2009 [cit. 14-01-14]. Dostupné z : <http://blisty.cz/art/47381.html>
- His Highness Sheikh Mohammed bin Rashid Al Maktoum*. [online]. [cit. 14-01-30]. Dostupné z : <http://www.sheikhmohammed.com/vgn-ext-templating/v/index.jsp?vgnextoid=7d3c4c8631cb4110VgnVCM100000b0140a0aRCRD>
- Jak jednat s obchodníky v Kuvajtu*. [online]. 14.4.2006 [cit. 13-12-26]. Dostupné z : <http://exporter.ihned.cz/c1-18249720-jak-jednat-s-obchodniky-v-kuvajtu>
- Jak jsou na tom ženy?* [online]. 19.2.2011 [cit. 14-01-13]. Dostupné z : <http://www.diravpisku.cz/clanek/126-postaveni-zen-v-arabii-myma-ocima>
- KARLÍK, T.: *Dějiny zahalování. Proč nádherné muslimky skrývají tváře?* [online]. 9.11.2011 [cit. 20-02-13]. Dostupné z : <http://www.national-geographic.cz/detail/dejiny-zahalovani-proc-nadherne-muslimky-skryvaji-tvare-3346/>

KIRAT, M.: *Controversial ties: Women and media*. [online]. 02.12.2013 [cit. 14-01-25]. Dostupné z : <http://thepeninsulaqatar.com/views/political-views/263002/controversial-ties-women-and-media>

KUŘVART, J., : *Nejasné hranice arabského světa*. [online]. 13.4.2013 [cit. 13-12-10]. Dostupné z : <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/blogy/222730-nejasne-hranice-arabskeho-sveta/>

KUŽVART, J.: *Arabský mediální model: Jiný kraj, jiný mrav*. [online]. 09.10.2013 [cit. 14-01-21]. Dostupné z : <http://www.mediainfo.cz/clanky/arabsky-medialni-model-jiny-kraj-jiny-mrav/>

KUŽVART, J.: *Čtyři tváře arabského mediálního modelu*. [online]. 31.10.2013 [cit. 14-01-21]. Dostupné z : <http://www.mediainfo.cz/clanky/ctyri-tvare-arabskeho-medialniho-modelu/>

LEGGETT, T.,: *Saudi Arabia isn't having a feminist revolution*. [online]. 20.5.2013 [cit. 13-12-23]. Dostupné z : <http://www.vice.com/read/if-this-is-a-feminist-revolution-how-come-saudi-authorities-censored-half-of-my-exhibition>

MALIK, N.: *No women please, we are Saudi Arabian Ikea*. [online]. 02.10.2012 [cit. 14-01-24]. Dostupné z : <http://www.theguardian.com/commentisfree/2012/oct/02/no-women-saudi-arabian-ikea>

NOVÁK, M., BERANOVÁ, L., : *Sunnité a šiité (25.1.2013)* [cit. 14-01-20] [online] Dostupné z : <http://hn.ihned.cz/c1-15545810-sunnite-a-siite>

MASTERS, D., SQUIRES, A., KAKA, I.: *A Brief Introduction to Islam* (24.4.2010) [cit. 14-01-15] [online] Dostupné z: <http://www.islamreligion.com/articles/1333/>

Marriage in Saudi Arabia [cit. 14-01-15] [online] Dostupné z: http://www.expatswoman.com/saudiarabia/monthly_saudiarabia_families_Marriage_in_Saudi_Arabia_11699.aspx

MOSTAFA, M.: *Žena v islámu*. [online]. 17.6.2009 [14-01-14]. Dostupné z : <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/prava-zen/zena-v-islam.html>

Muslimové v západní společnosti Diskriminuje islám ženy? (2.12.2004) [cit. 13-12-10] [online] Dostupné z: <http://blisty.cz/art/20912.html#sthash.eHGik8O3.dpuf>

PASCHYN, CH.: *Qatar's invisible women*.). [online]. 17.12.2013 [cit. 14-01-25] Dostupné z : <http://www.chimeforchange.org/stories/qatar-s-invisible-women?pillar=justice>

Pět pilířů islámu (IMÁN). [online]. [cit. 14-01-21] Dostupné z : http://www.islamweb.cz/objevte_islam/12.htm

- PH7 Publishing house. [online]. [cit. 13-12-27] Dostupné z : http://www.ph7-kw.com/Ahlan_Rate_Card.html
- PH7 Publishing house. [online]. [cit. 13-12-27] Dostupné z : http://www.ph7-kw.com/PDF/ThaTalk_2013.pdf
- První film ze Saudské Arábie natočila žena. Výprávi o bicyclu.* (4.09.2012) [13-17-10] [online] Dostupné na WWW : <http://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-57317800-prvni-film-ze-saudske-arabie-natocila-zena-vypravi-o-bicyklu>
- Reasons Why Islam Permits Polygamy.* [online] 29.04.2011 [cit. 14-01-14]. Dostupné z: <http://www.islamreligion.com/articles/328/>
- SAKR, N.: *Women and Media in Saudi Arabia: Changes and Contradictions.* [online] 23.10.2009 [cit. 14-01-25]. Dostupné z: <http://www.resetdoc.org/story/00000001457>
- Saudi magazines* [cit. 13-12-23] [online] Dostupné z : <http://www.araboo.com/dir/saudi-magazines>
- Saudská Arábie* [cit. 13-12-17] [online] Dostupné z : <http://www.saudskaarabie.info/>
- Saudská Arábie* [cit. 13-12-17] [online] Dostupné z : http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/saudska_arabie/
- STEINER, Š.: *Ženy v islámu* [cit. 13-12-27] [online] Dostupné z : <http://www.parlament-vlada.eu/index.php/komentar-ostatni/198-eny-v-islamu>
- The Role of women in Kuwait.* [online]. [cit. 14-01-29] Dostupné z: <http://www.kuwaitemb-australia.com/women.html>
- TOUMI, T.: *Qatari women moving forwars with more rights, expert says.* [online]. 22.12.2011 [cit. 14-01-25] Dostupné z : <http://gulfnews.com/news/gulf/qatar/qatari-women-moving-forward-with-more-rights-expert-says-1.955444>
- WAGNER, R.: *Saudi Female Journalist Defies Western Stereotypes.* [online]. [cit. 14-01-23] Dostupné z: <https://sites.google.com/site/roblwagnerarchives/saudi-female-journalist-defies-stereotypes>
- Women in the media in Kuwait.* [online]. 03.11.2012 [cit. 14-01-29]. Dostupné z: <http://essays24.com/print/Women-Media-Kuwait-Research/61145.html>
- Žena a náboženství VIII. - Žena a odívání.* [online]. 24.2.2011 [cit. 13-12-10]. Dostupné z : <http://www.marinka.cz/nejen-pro-zeny/zena-a-nabozenstvi-viii-zena-a-odivani>
- Závoj.* [online]. 06.5.2011 [14-01-14] Dostupné z : <http://www.muslimka.estranky.cz/clanky/prava-zen/zena-v-islamu.html>

11 Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Rozdíly v oděvech muslimských žen.....	18
Obrázek č. 2 Dazzle magazine.....	30
Obrázek č. 3 Sayidati magazine.....	31
Obrázek č. 4 Lana magazine.....	33
Obrázek č. 5 Glam magazine.....	34
Obrázek č. 6 Ahlan magazine UAE.....	35
Obrátek č. 7 Kul Al-Usra Magazine.....	36
Obrázek č. 8 Al Manara magazine.....	36

12 Seznam příloh

- Příloha č. 1: Mapa arabského světa.....I
Příloha č. 2: Mapa zemí Arabského poloostrova.....II
Příloha č. 3: Způsob modlitby SALÁH.....II
Příloha č. 4: Adán- výzva k modlitbě v arabštině, přepis v češtině.....III

Přílohy

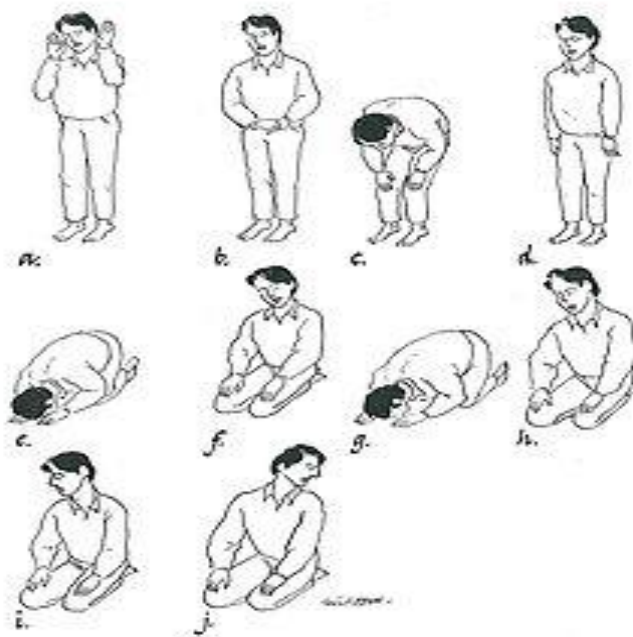
10.1.4 Příloha č. 1

10.1.5 Příloha č. 2

10.1.6 Příloha č. 3

10.1.7 Příloha č. 4

Adán (Výzva k modlitbě)

Překlad Adánu neboli výzvy k modlení:

Allah je největší

Allah je největší

Allah je největší

Allah je největší

Uznávám, že není boha kromě Boha

Uznávám, že není boha kromě Boha

Uznávám, že Muhammad je Boží posel

Uznávám, že Muhammad je Boží posel

Pojďte k modlitbě

Pojďte k modlitbě

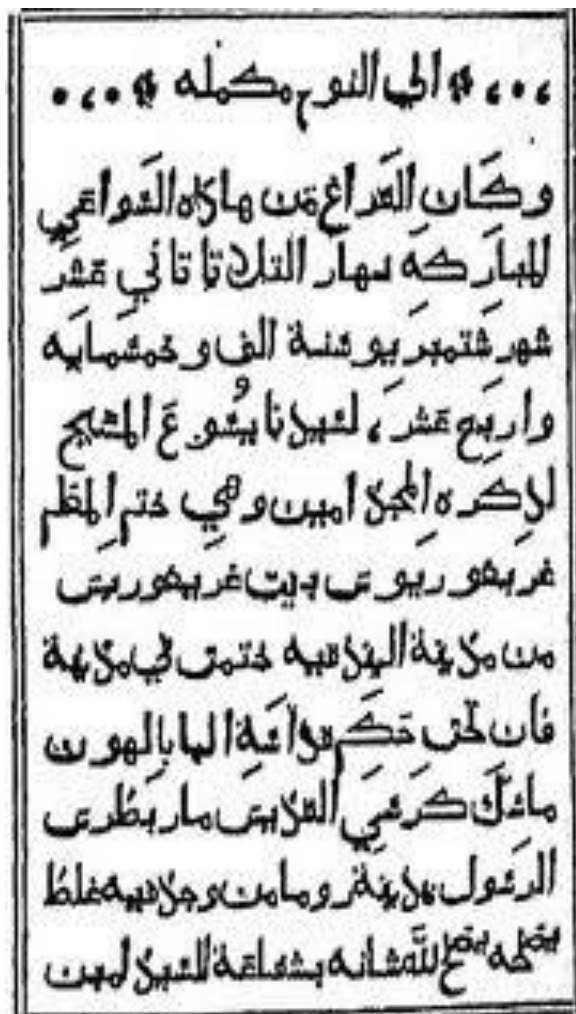
Pojďte k úspěchu

Pojďte k úspěchu

Allah je největší

Allah je největší

Není boha kromě Boha⁹²

⁹²Pět pilířů islámu (IMÁN). [online]. [14-01-21] Dostupné z :
http://www.islamweb.cz/objevte_islam/12.htm

Jméno autora: Michaela Kratinová
Obor: Sociální a mediální komunikace
Forma studia: Kombinovaná
**Název práce: Role a význam ženy v islámu zprostředkovaný
médií v arabských zemích**
Rok: 2011-2014
Počet stran: 53
Počet příloh: 4
Vedoucí práce: Mgr. Libor Svoboda Ph. D.